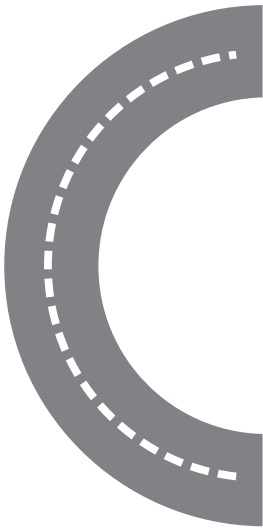

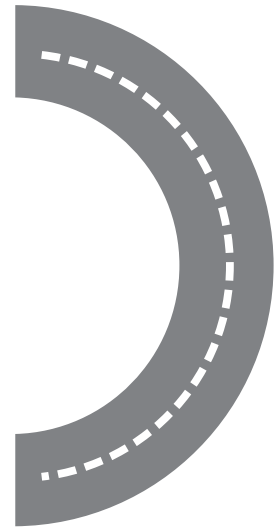
LASSA

BRIDGESTONE

İSPİRLER OTOMOTİV'e GELEN KAZANIR!

Sürpriz hediyeler
Ücretsiz bilgisayarlı balans
Ücretsiz rotasyon
Ücretsiz lastik kontrol
Ücretsiz yol yardımı
Jant düzeltme
Yağ değişimi
Sigorta hizmetleri

İSPİRLER OTOMOTİV
Makina San. Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Mahfesiğmaz Mah. Adnan Kahveci Blv. Andırın Apt. No: 26/D Seyhan/ADANA
Tel. (0322) 235 78 66 - 235 76 64 Faks. (0322) 235 78 13

SA

TİRŞİK

ANDIRIN VE ÇUKUROVA YEREL DERGİSİ

■ Aralık 2007 ■ Sayı: 9

kesmek yok,
dikmek var!

Aşıkların Gözyaşı

Kadın:

- Beni gurtaracak Ümmet-i Müslüman yok mu? Beni gurtaracak bir Ümmet-i Müslüman yok mu? Guzularım.. yavrularım... diye tükenmekte olan yorgun sesiyle durmadan feryat ediyordu!.. Belli ki çocuklarını çok özlemişti!

Süllü, taze mezarın yumuşak toprağı üzerinde diz çöküp eğildi, avuçlarını yüz hizasında boru gibi yaparak, olanca gücüyle mezara ses verdi:

-Sabret bacım, sabret dedi; nefesini boşa tüketme, seni gurtarmaya geldik.

Kadın, Süllü'nün sesini işitince karşılık verdi:

- Gurtarın beni, Allah rızası için gurtarın. Guzularımı göresim geldi. Bahar güne döndü, yavrularımın yüzünü göremedim..!

Öleceksem, yavrularımın yüzünü bir kerecik olsun göreyim; göreyim de öyle öleyim!

Süllü elleriyle; Hüseyin ise sazının sapıyla, mekanik bir hızla, olağan üstü gayretle toprağı deşelemeye başladılar...Toprak yumuşaktı, çabuk dışarı atılabiliyordu. Bir taraftan Kadın'a seslenerek moral vermeye; diğer taraftan gecenin zifiri karanlığında el yordamıyla işlerini yapmaya çalışıyorlardı... Nihayetinde tabuta ulaştılar. Kadın'ı kefeniyle dışarı aldılar. Kefeni yırttılar; üzerlerindeki esbaplarından bir kısmını çıkartıp, kadını giydirdiler. Kadın, nefessizlikten ve bağırıktan oldukça yorgun- bitkin düşmüştü!.. Bir kolundan Hüseyin, bir kolundan Süllü kavrayarak, Kadın'ı ayakta tutmaya çalışıyorlardı.

Hüseyin:

- Vah bacım, vah! dedi; şu kara toprağın altında diri diri gömülmene sebep ne ola ki?

Kadın yorgun, kısık sesle yavrularını sayıklıyordu:

- Guzularıma götürün beni gardaşlarım, guzularıma! Ciğerlerim alaf alaf yanyor! Gündüzleri bilemedim, geceleri bilemedim! Eridim, eridim tükendim!..

Süllü:

- Kimsin bacım, kimlerden olursun?

- Sormayın halimi gardaşlar! Bu ellerin garip kuşuyum, kökünden sökülmüş fidanım ben! Yazgım böyle yazılmış ! Düştüm işte kötü bir ocağa! Dilim lal oldu, gözlerim kör! İyilik ettim, iyilik bulmadım. Bir deli adama saçımı süpürge ettim, kulu kölesi oldum; ne gün gördüm ne vefa!.. Kimim kimsem yok, Yarpuz ili'nden 'Elif'im ben. Elif kendini tarif edince, Hüseyin ile Süllü bir an şok oldular!

Hüseyin:

- Yani, sen, Zala Garı'nın Elifi?!

Elif:

- Nerden bildiniz beni, nerden bildiniz?

Hüseyin:

- Tarifinden bildim, kınalı saçlarının kokusundan bildim!..Sen bizim kınalı elifimizdin, unuttur muyuz hiç.

Süllü:

- Amaan! Elif sen miydin? Gönlü yaralı ceylan mıydın Yolu yokuşa düşen miydin? Ana'nın tembihi vardı, seni görmeye geldiydik. Bu nasıl iş Yarabbi? Elif seni böyle, bu halde mi görecektik! Al yazmanla beyaz gelinliğin, tez zamanda beyaz kefenin mi olacaktı? Sesi titredi, ben, Süllüyüm süllü, dedi; Hüseyin'den için; bu da bizim Aşık; Aşık Hüseyin. Tanıdın mı şimdi?

Elif:

- Sesi yabancı gelmedi, tanımaz olur muyum kurban olduklarım.

Süllü gardaşım, Hüseyin gardaşım, sizi Allah mı gönderdi gardaşlarım. Beni yavrularıma; nur yüzlü sabilerime tez ulaştırın. Ne sizden, ne Yaradan'dan başka ihsanım

dilemem.

Süllü:

- Gorkma bacım, biz yanındayız...Daha bu dünyada yiyecek ekmeğın, içecek suyun, soluyacak havan varmış...Her canlı kısmetiyle gelir, kısmetiyle gider öte dünyaya. Hüseyin, karşılaştığı dram karşısında çok duygulandı; duygularını kafiyeli sözcüklerle bezedi:

Onbeşinde gelin oldun Gümüş kemer duvak ile Meyremçil'i öte aşkın Kör talihin bile bile

Şark'ın yeli sert esiyor Taze kızlar gül deriyor Garip Anan kahroluyor Dizlerini döve döve

Durum: Gecenin karanlığında, rastlantı sonucunda inanılması güç bir olaydan ibaretti!.. Hal karşısında, katı bir yüreğın dahi, hislenmemesi mümkün değildi!

Kadın, çok özlediği yavrularına bir an kavuşmak istiyordu! Verem diye evin ahırına kapatılmış, aylarca ne çocuklarının, ne de aydınlığın yüzünü göstermişlerdi! Yemeği, ahırın penceresinden veriliyor; yarı aç, yarı tok hayata tutunmaya çalışıyordu. Her gün yalını verdiği köpeğini dahi göremiyor, hasretliğini çekiyordu!

Hüseyin ile Süllü, Elif'i evine götürdüler...Eve vardıklarında, küçük pencerele kerpiç evin basit, tahta kapısını şiddetli dövdüler:

- Hasan... Aç kapıyı Hasan, diye içeriye ses verdiler...

İçeriden Elif'in kocası deli lakaplı Deli Hasan'ın sesi geldi:

- Yavaş bre yavaş, gapıyı gıracaanız. Gıyamet mi goptu, bekleyin azıcık. Geliyorum işte... Aha geldim.

Saçı sakalı birbirine karışmış, pejmürde kılıklı Deli Hasan kapıyı açtığında, gördüğü manzara karşısında dehşete düştü!.. Gözlerine inanamadı! Gözlerini ovuşturdu, bir daha baktı...Gene inanamadı!

TİRŞİK

ANDIRIN VE ÇUKUROVA YEREL DERGİSİ

Andirin Gelişim Platformu Adına İmtiyaz Sahibi
Ahmet NARİNOĞLU

Genel Yayın Koordinatörü
Salih ZENGİN

Yazı İşleri Müdürü
Gökhan GÖK

Yayın Kurulu
Ahmet NARİNOĞLU
Hüsnü KARCI
H. Salih ZENGİN
Tahsin SARIBIYIK
Celil ÇINKIR
Cumali YAŞAR

Abone, Reklam Ve Halkla İlişkiler
Rahmi GÜRLEK
İskender Zengin
Fakı Mehmet Gök
Suat Gökahmetoğlu

Adres
Eski Osmanlı Sok. Dilan Sit.
A Blok No:8 K.6 D.11
Mecidiyeköy / Şişli - İstanbul

Telefon
0212 273 02 46

Web Adresi
www.andirin.org.tr

e-posta
tirsikdergisi@andirin.org.tr

Yayın Türü
Yerel Dergi

Grafik-Tasarım
Yeşim Karakoç

Baskı
Mart Matbaacılık Sanatları Tic. ve Ltd. Şti.

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

İçindekiler

- 4 Platformdan
- 5 Orman Dosyası
- 12 Andız
- 13 Tırlı Dağı
- 14 Ormanın Emektarı ATLAR
- 15 Ormanın Öcüleri KEÇİLER
- 16 Röportaj: Nejat YAYCIOĞLU
- 18 Andirin İlçesi Monografyası
- 20 Andirin ve Çevre
- 21 İkinci Yazıları
- 22 Dağarcıktan
- 23 Proje Dünyası
- 24 Yazı Yazmak
- 26 Hacıman'ın Türküsü
- 27 Toroslarda Bir Yayla: ANDIRIN
- 28 Mizah ve Andirin
- 29 Eskimez Ağıtları
- 30 Aşıkların Gözyaşı

Platform'dan

2008'e MERHABA

Her yeni yıl umutla karşılanır. Açıklasak da, gizlesek de yeni yıla yeni dileklerle gireriz. Hayallerimiz, umutlarımız, dileklerimiz gerçekleşsin isteriz. İçimizde bir sıcaklık oluşur. Onunla ısınırız. Kurduğumuz bu güzel dünyayı ne yazık ki ertesi gün gerçekler bozar.

Haberleşme ve yayın araçlarının ışık hızıyla her yere ulaştığı dünyamızda olup bitenler saniye farkıyla bizlere ulaşır oldu. Yaşanan ne varsa beynimize doldular. Dünyada olup bitenlerden dolayı günlük hayatımızın tadı hep kaçtı. İyi şeyleri, istemediğimiz şeyleri birlikte yaşadık. Geçen yıl böyle geçti.

Bu yıl (2008) güzellikler, iyilikler olsun demek yetmiyor. Bu yılda kabullendiğimiz güzellikler yanında kabullenmediğimiz nice gelişmeler beraber yaşanacak. Hayat bu deyip kestirmek yerine, onların arasında insan kalabilmek bize yakışandır.

Dünya için nasıl güzel dileklerimiz varsa Andırın içinde daha güzel temenniler besliyoruz.

- Bolluk bereket olsun
 - Esnafın alışverişi güçlü olsun
 - Tarımda bol mahsuller olsun
 - İnsanlar mutlu ve huzurlu yaşasınlar
 - Küresel ısınma etkisi kalsın
 - Yayılcılık gelişsin
 - Doğamız ve ormanlarımız korunsun
 - Orman yangınları olmasın
 - Andırın'ı bağlayan yollar yapılsın
 - Gurbetçi hemşehrilerimiz memleketine (sılaya) gelsinler
 - Bayramlarda dargınlar barışsın
 - Öğrenciler derslerinde başarılı olsunlar
 - Sınava girenler başarsınlar
 - İşsizlerimiz iş bulsunlar
 - Üretim artsın, yeni işletmeler kurulsun
 - Bekarlarımız mutlu yuva kursunlar
 - Hak ve adalet yerini bulsun
 - Kazalar olmasın, kimsenin burnu kanamasın
 - Acı ve tatlı günlerde insanlarımız bir arada olsun
 - Sağlık, sıhhat olsun
 - Sevgi, saygı azalmasın
 - Güzel değerlerimiz, kültürümüz korunsun yaşansın
- Bu dileklerin hangisine hayır diyebiliriz ki. Sizde memleketimiz üzerine nice dilekleriniz vardır. Şimdi hepimizin güzel dileklerine katlıyoruz.

Andırın Gelişim Platformu Tırşik Dergisinde 2008 yılı faaliyetlerini açıkladı. Başlıklara bakarsak neler görüyoruz.

- Platformun yayıldığı yerlerde etkinlikler hedefleniyor
- İletişim ağı büyütülecek
- Tırşik Dergisi güçlenecek
- Projeler yapılacak, uygulanacak
- Kültür ve değerler öne çıkarılacak, işlenecek
- İkinci Andırın Çalıştayı yapılacak
- Hemşehriler Ağustos'ta Andırında buluşacak
- Memleketimizin yetiştirdiği insanlar tanıtılacak

Tırşik Dergisi gündemi de bu sayılan faaliyetlere paralel dosyaları aylık olarak sayfalarında işleyecek. Dergi kültür- sanat- edebiyat tarafıyla ikinci yazılarının yerini doldurmaya talip oluyor.

2008 yılı bölgemizde Avrupa ve yabancı fonlardan kaynak aktarılan bir yıl olacak. Biz de memleketimize bu fonlardan yararlanabileceğimiz projeler yaparak kaynak çekmeliyiz. Unutmayalım ki projenin uçağı var.

1. Projeyi yapanlar
2. Projeyi uygulayanlar
3. Projeden yararlananlar

Projeyi uygulayacak ve yararlanacakların işbirliği olmazsa, dünyanın en iyi projesini de yapsanız anlamı yok. Bu nedenle yöremizde insanlarımızın projelere katılımı şarttır. Onun için yerinde, insanlarla birlikte proje yapılmalıdır. Hemşehrilerimizin proje ilgisini ve çabasını bekliyoruz.

Kısaca mesajımız şudur.

Herkes, her köy, her kurum, her topluluk proje yapabilir ve uygulayabilir. Destek ve organizasyona hazırız. Yeni yılda yeni umutlar ve yeni gayretlerle çevremizi mamur edelim. Unutmayalım her şey niyetle başlar.

Orman:

Ormanlarımız Ne Durumda?

Orman; ağaçlarla birlikte diğer bitki türlerinin, hayvanlar ve mikroorganizma gibi canlılarla toprak, hava, su, ışık, sıcaklık gibi fiziksel çevre unsurlarının birlikte oluşturdukları bir yaşama birliğidir.

Uzun yıllardır süre gelen doğal kaynakların tahribi sonucu doğanın dengesi bozulmakta ve buna bağlı olarak ta çevre sorunları artmaktadır. Ancak kendini yenileyebilen kaynakların başında, ormanlar gelmektedir.

Ormanlar sadece yakacak odun kaynağı olarak değer ifade etmez. Ormanların fonksiyonel değeri, odun değerinin önüne geçmektedir. Ormanların, karbon emisyon fonksiyonu ve oksijen kaynağı olması, rekreatif kullanımı, savunma fonksiyonu, su kaynakları ile ilgili fonksiyonları

gibi fonksiyonel değerleri vardır. Çevre bilinci geliştikçe fonksiyonel değeri daha da artacaktır.

Ormanlık; orman kaynaklarına bilinçli müdahale etmektir. Bunu yaparken, toplum taleplerini, ormanlık sektörünün diğer sektörlerle ilişkilerini, sektör kısıtlarını dikkate almak, parasal faydaları diğer faydalarla dengelemek, ekonomik, sosyal ve biyofizik sonuçları farklı olan alternatifler üretmek ve çok yönlü karar verme tekniklerini kullanarak aralarından seçim yapmak çağdaş ormanlık anlayışının gereklidir.

Kısacası ormanlarımız sadece odun üretimi ve tali ürünlerin üretimiyle değil bunun yanı sıra iklim, toprak, su gibi doğal kaynakların korunması ve eko-sistemin düzen içinde devamlılığının sağlanması için vazgeçilemez kaynaklarımızdandır.

Andırın Ormancılığı

Andırın Orman İşletme Müdürlüğü 01.05.1946 tarihinde kurulmuştur. Misyonu şunlardır.

- Andırın'da mevcut orman varlığının korunması, geliştirilmesi
- Mevcut ormanlara ağaçlandırma suretiyle yeni ormanlar eklenmesi
- Odun hammadde ihtiyacının karşılanması
- Ormanlık tekniğinin icaplarına uygun olarak görev yapılması
- Orman-halk ilişkilerinin sağlıklı kılınması

Kahramanmaraş, Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak ve bünyesinde Andırın, Akifiye, Kaleboynu ve Yeşilova olmak üzere 4 adet İşletme Şefliği ile teşkilatlanmıştır.

Andırın coğrafya olarak dağlık ve ormanlık alanlardan oluşmaktadır. Aşağıdaki tabloda ilçe arazisinin dağılımı verilmektedir. Anlaşıyor ki ilçenin büyük bölümü ormanlarla kaplıdır.

Andırın ilçesi arazi varlığı (Ha)

- İlçenin yüzölçümü 1178 Km²
- Koruluk ve orman arazisi 81984 Ha
- Tarım arazisi 25000 Ha
- Açık alan 10816 Ha

Orman kuruluşları toplam 117800 hektar alanda faaliyetlerini yürütmektedir. Bu alanın % 70 i ormanlarla kaplıdır. Ormanlık alan miktarı 81.984 Hektardır. Aşağıdaki tabloda ormanların durumu verilmektedir.

Orman Varlığının cinsi	Miktarı (Ha)
-Koru alan a)Bozuk koru : 40.866 Ha. b)Normal koru : 39.758 Ha.	80.624 Ha
-Baltalık alan a)Bozuk baltalık : 1.360 Ha. b)Normal baltalık : -	1.360 Ha.
Ormanlık alan	81.984 Ha.
Açık Alan	41.586 Ha.
Genel Alan	123570
Orman Alanının İlçenin Genel Alanına Oranı	%69.5

Genel Orman Serveti: 6.644.01 m³

Andırın'da yerleşim tamamen orman alanları içerisinde bulunmaktadır. 52 köyden 35'i orman içi, 17'si orman dışı durumundadır. Orman içi ve orman dışı köyler her türlü orman üretiminden yararlanmaktadır.

Ormanlık çalışmaları Amenajman planları ile planlanmış ve planlara bağlı olarak ormanlar; çeşitli işletme sınıflarına ayrılmıştır. Bu işletme sınıfları;

- Doğayı koruma işletme sınıfı,
- Muhafaza karakterinde işletme sınıfı olarak planlanmıştır.

Olağanüstü olaylar dışında herhangi bir kesim işi yapılmamaktadır, yani tamamıyla koruma altındaki alanlardan meydana gelmektedir. Koruma alanları şunlardır.

- Tınl dağının büyük bir bölümü,
- Elma dağının bir kısmı,

- Eşme dağı
- Andırın Orman İşletme Müdürlüğünde ormanların iyileştirilmesine yönelik olarak Rehabilitasyon çalışmaları yapılmaktadır bu çalışmalardan başlıcaları ise;
- Meşe ve defnelerde canlandırma kesimleri,
- Sedir ekimleridir.

Andırın ormanları 150-2285 metre arasındaki coğrafyada yer almaktadır. Alçak rakımlarda Akdeniz iklimi tipi ve bu iklime bağlı bitki örtüsü hakimdir. Yüksek rakımlarda ise Akdeniz ikliminden karasal iklime geçiş görülür. Buna bağlı olarak bitki örtüsü rakımlara göre değişir.

Kışın alçak zonda yağışlar yağmur, yukarı kesimlerde kar olarak düşer. Andırın ormanlarının yukarı kısımları denizden gelen rutubetli havanın yükselmesi ve soğuması sonucunda özellikle yaz aylarında yağış oluşturur. Bu tipik Karadeniz iklimi şeklinde görülür. Karadeniz iklimi bitki örtüsü türlerinden olan kayın, fındık, kızılçam ve benzerleri bitkiler Andırın ormanlarında doğal olarak yetişir. Yıllık yağış miktarı 800-1200 mm'dir.

Ormanlık alanlarda Akdeniz iklimi tipinin tipik ağacı olan kızılçam, karaçam, göknar, sedir, ardıç, kayın, meşe, yer yer saf ve karışık bölgeler oluşturur.

Ağaç Türü	Alanı(Ha)
Çk (Karaçam)	8.034,0
Çz (Kızılçam)	10.609,5
Çf (Fıstık Çamı)	6,0
G (Göknar)	2.339,0
S (Sedir)	508,5
Ar (Ardıç)	4.253,5
An (Andız)	30,5
Kn (Kayın)	884,0
M (Meşe)	5.256,0
Çt	18,5
İbrel+İbrel Karışık	16.147,0
İbrel+Yapraklı Karışık	11.093,0
Yapraklı+Yapraklı Karışık	22.804,5
TOPLAM	81.984,0

Orman Üretimi

Andırın Ormanları'ndan 2007 yılı içerisinde 41.293 m³ kesim yapılmıştır. Bunlar, Kuruca ova ve Tokmaklı son depolarında istifeye alınmakta ve açık artırma usulü ile satışa sunulmaktadır.

Ürün Çeşidi	Gerçekleşme (m ³)
Tomruk	17196
Tel Direk	93
Maden Direk	4930
Sanayi Odunu	3128
Kağıtlık Odun	754
Lif-Yonga	2313
Sarık	
Endüstriyel Odun	28413
Yakacak Odun	11690

Yangın Durumu (Son 10 Yıl)

Andırın Ormanlarında en sevdiğimiz taraf orman yangınlarının az olmasıdır. İşletme Müdürlüğü'nde yangınlarda kullanılmak üzere 3 adet arazöz bulunmaktadır. Bunlar yangın mevsimi boyunca ikisi Yeşilova beldesinde diğeri ise Kuruca ovada olmak üzere yangın ilk müdahale ekibi merkezinde konuşlandırılmıştır. Son 10 yıla göre yıllık ortalama 3,7 adet yangın ve yıllık ortalama yana saha 7,80 Ha'dır.

Yılı	Yangın Adedi	Yanan Saha
1998	15	19,50
1999	2	0,40
2000	5	13,11
2001	3	1,50
2002	1	0,10
2003	4	0,40
2004	2	40,20
2005	0	0
2006	4	1,3
2007	1	1,5
TOPLAM	37	78,01

Ormancılığın Geliştirilmesi

Andırın ormancılığını geliştirmek için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. Bilindiği gibi ormanlık planlı ve teknik bir çalışmadır. Dışarıdan görüldüğü gibi anlaşılabilir ve yorumlanamaz. Çalışmaların mutlaka gerekçesi bulunmaktadır. Andırındaki orman varlığını sürdürülebilir kılmak için orman üretimin dengelenmesi, daha çok koruma yoluna gidilmesi gerekir.

Bunun için aşağıdaki tedbirlerin alınmasını önermekteyiz.

- 1.Yerleşim alanlarının orman içinde olmaması gerekir.
- 2.Orman içine tarla açılmaması veya tarla alanının orman tahribatı nedeni ile büyütülmesi doğru değildir.

- 3.Yapılan veya yapılacak evlerin betonarme olması gerekir. Çinko, kiremit cinsli olması sakıncalıdır. Kapı, pencere, ev eşyaları (sandalye, masa, dolap) orman ürünlerine dayalı olmamalıdır.
- 4.Yakacakların kömür cinsi olması önemlidir.
- 5.Orman ürünlerinin bilinçli olarak tahrip edilmemesi gerekir.
- 6.Kıl keçilerinin beslenmemesi gerekir.
- 7.Yol yapımında güzergahın ormanlık alanlardan geçirilmemesi gerekir.
- 8.Ormanlık alanlarda piknik sakıncalıdır. Orman yangınlarına sebep olunmamalıdır.
- 9.Banyo, çamaşır, bulaşık yıkama işlerinde ısı enerjiye dönüşmeli odun tüketimi azaltılmalıdır.

Ormanlar

■ Gülgün Sayman

Kaza, bitki örtüsünün gerek kesafeti, gerekse çeşitliliği bakımından zengindir. İklim, yükselti, topografik ve adofik şartları ormanın teşekkülüne imkan vermektedir. 750m. yükseltiden başlayan orman 2000 metreye kadar devam eder. Ancak dağların en yüksek tepelerinde ormansız olan ve sarp kayalara rastlanır. Güney - kuzey istikametinde gidildikçe yükselti ile beraber bitki örtüsünde de değişiklikler göze çarpar. Bitki formasyonu iklim ve yükseltiye tabi olarak şu seyri takip etmektedir.

Güneyde Ceyhan ırmağı kenarında 750 m.de kızıl çam ormanı başlar. Ve hemen kesifleşir. 850-900 m. yükseltelerde kızıl çam, meşe ve kara çam ile karışır. Meşe türlerinden daha ziyade pırnal meşesi görülür. 1250 metrede Bostanlı köyü civarında kızıl ve kara çam sona erer. Yalnız meşe ağaçları bu cihette devam eder.

Yine aşağı Andırın'da yakın zamana kadar kesif bir meyve ormanı mevcuttu. Bu kısım aşırı derecede tahribat gördüğünden, meşe ormanı yerini Maki florasına bırakmıştır. Makiler arasında münferid veya gruplar halinde meşe ağaçlarına da rastlanır. Bu hal 400 metrelik yerden 750m. yükseltiye kadar devam eder. Bu kısma mahalli adı ile "Uluğan bükü" tabir edilir. Mevzubahis yerdeki ormanın sahası 1200 hektarı geçmez. Güneyden kuzeye doğru 1000 m.den 1500 m. yükseltiye kadar meşe ormanı (quercus ilex ve quercus coccifera ağaçları) muntazaman devam eder. Ağaçlar umumiyetle baltalık odun evsafındadır. Aynı yükseltide Güneybatıda Karadut dağında meşe, gürgenle ve

Andırın işletmesinin en kuzeyinde Çığsar dağları bulunur. Çığsar dağlarındaki ormana, işletme tarafından "Savrun Gözü Serisi" ismi verilmiştir. Burada ormanın balta girmemiş yerleri mevcuttur. Bu seride ormanlık saha 5070 hektardır.

az miktarda kayalık'la (Betula vericosa) karışır. Kayalık burada ormanın yüzde beşini teşkil edecek kadardır.

1500 m.de Sarımsak dağında ormanı meşe ağacı, kayın ağacı, gürgen ağacı ve göknar ağacı, teşkil eder. Fakat kayın ve Göknar ağaçlarının nispeti azdır. Göknar ağacı, sarımsak dağı üzerinde yer yer saflaşır. Gövde itibari ile meşe ve Göknar çok düzgündür. Sarımsak dağının kuzey-batısında Tırıl tepesinin yükseltisi 1750 m.dir. Bu tepe de tamamen Göknar ağacı ile kaplıdır. Etekler kayalık olduğu için orman nispeten seyrekleşir. Burası Andırın işletmesinin yolu olmayan en sarp ve kayalık bir tepesidir. Bu kısımda ormanlık saha 4580 hektardır.

Tırıl dağının doğusunda ufak bir aradan sonra Fındıklı dağı başlar. Fındıklı ormanı meşe, kayın ve kara çam ağaçlarından meydana gelmiştir. Burada yükselti 750 metredir.

Karaçam yükseklerde saflaşır. Daha doğuda Ayı dağında ve köşürge dağında orman muntazamdır. Aynı zamanda sıkıtır. Burada da karaçam Göknar ve meşeye, sedir ve Ardıçta karışır.

Kuzey- doğuda Geben köyü dağlarında ve Kırksu deresi civarındaki ormanda karaçam saftır. Geben'in doğusunda yer yer, ardıca karışır. Andırın işletmesinin en güzel ormanları Kırksu dağlarındadır. Ağaçlar düz gövdeli ve kesif bir manzara arz eder. Burada orman 1500 metreden 2000 metreye kadar devam eder.

Kuzeyde, Akçadağda saf sedir, çam ve Göknar ağaçlarının teşkil ettiği orman kesiftir. Ve ağaçları çok düzgün gövdelidir. Andırın işletmesinin en kuzeyinde Çığsar dağları bulunur. Çığsar dağlarındaki ormana, işletme tarafından "Savrun Gözü Serisi" ismi verilmiştir. Burada ormanın balta girmemiş yerleri mevcuttur. Bu seride ormanlık saha 5070 hektardır.

Orman altı formasyonuna gelince, daha ziyade orman gülleri (Rhododentron flavum), eğrelti otu (Dryopteris filikmas), böğürtlen (Rubus frolicosus) ve süpürge otu hakim vaziyettedir. Bu arada zayıflamayacak kadar çeşitli çiçek ve diğer otlarda bulunur. Bilhassa kekik (tymus) ve daha bir çok kokulu bitkiler temiz havaya ayrı bir rayiha vermektedir. Yukarıda isimleri geçen bitkilerden başka, yer yer ceviz, kavak, çınar, sakızlık, kızılçık ve tesbih ağaçlarına da rastlanır. Bilhassa kızılçık kirazı ağacı bol miktarda mevcuttur.

Orman Zenginiyiz

Andırın ormanlarıyla ünlü bir ilçedir. Andırını ünlü kılan, orman varlığı yanında orman türlerinin çeşitli olmasıdır. Toroslarda aynı rakımlardaki bölgelerde birkaç tür bulunurken Andırında orman türleri çok fazladır.

Böylesi bir zenginliğin hem sebepleri hem de neticeleri bulunmaktadır.

Andırın ormanları ağaç yumurtlayan tavuk gibi görülürse bundan Andırın yanında Çukurova da zarar görür.

Tabiata engembeli ve kırık olması, toprağın örtülü olması, dere ve kanyonların fazlalığı, cep ovaların bitki örtüsüne zemin oluşturur olması.

Zengin ve çeşitli bitkilerin türlerinin bir arada bulunması da toprak oluşumunu hızlandırır. Yağış ve nemi tutar. Her canlıya yaşayacağı ortamı oluşturur.

Andırında tabiatın kendi içinde dengesini, ahengini hemen görürsünüz. Tabiat bitkileri, bitkiler tabiatı destekleyerek denge kurulmuştur. Kestirmeden söyleyebiliriz ki, Andırın tabiatı ve onun bitki örtüsü olan orman bir denge düzenindedir.. Tabiatın kurduğu bu hassas dengeyi dışardan yapılan müdahale bu hassas dengeyi çok kolay bozabilir. Nitekim de öyle olmaktadır.

Andırın bitki örtüsü, bu hassas dengenin sonucu birbirine muhtaçtır. İnsanoğlu, bazı türleri azaltmaya veya yok etmeye kalktığında vahim neticeler hemen ortaya çıkıyor. Maalesef çıkmakta da.

- Orman yangınları
- Erozyon
- Ağaç ve bitkilerde kurumlar
- Çoraklaşma
- Türlerin kayboluşu geldiğimiz noktalar.

HASSAS DENGE

Andırın'ın coğrafyası, zengin bitki örtüsü ve ormanları üzerinde barınan insanları da etkileyerek onları cömert ve hassas kılmıştır. Toplumda bu özellikler değişirde yerine:

- Tabiata müdahale,
- Ormanları yok etme,
- Tarla açmalar,

- Eğilimli araziler kullanma,
- Bitki türlerini kökünden kazıma,
- Su yataklarına müdahale,
- Su kaynaklarıyla oynama,
- Yapılaşma,

gibi sayabileceğimiz, acımasız, fırsatçı, bencil yaşama anlayışı gelirse orman ve bitki örtüsü önce zarar görür, sonrada bozulan dengeyle kaybolur.

Anlıyoruz ki, Andırın ve çevresi Toros kuşağında insanoğlu ve tabiat birbirine müdahale etmeden yaşmalıdır. Aksi halde önce tabiat zarar görüyor. Sonra bozulan tabiatın etkilenen insan zarar görüyor. Peki, neler oluyor?

- Kese kese orman kalmıyor.
- Kaza kaza bitki azalıyor.
- Erozyonla ekili - dikili alanlar azalıyor.
- Tarlalar çoraklaşıyor, verim vermiyor.
- Yeraltı suları azalıyor.
- Çeşmeler kuruyor.
- Dereler akamaz oluyor.
- Suya bağlı ağaç ve bitkiler kuruyor.
- Bu olanlardan sonra,
- Toprak doyurmuyor.
- Orman kazanç vermiyor.
- Hayvancılık azalıyor.
- Göç başlıyor.

Tabloya bakarak karamsar olmamalıyız. Dünyanın genel dengesi içinde Andırın yine de en az etkilenen bölge sayılır. İlerde küresel ısınma çizgisinde Çukurova insanının daha fazla buralara geleceği, yaz mevsimi yerine tüm yıl kalacağı düşünülürse ormanlarımız altın yumurta değil de nedir?

Ama aç gözlülük yapıp altınları birden alayım diye tavuğu keserek (yani orman ve bitki örtümüzü bilinçsiz kullanırsak) neler olacağı bilinmez değil.

ORMANA YÜKLENDİK

Yıllardır Andırınlılar orman ürünlerine dayalı sanayi kurulsun, binlerce insan çalışsın, ilçe kalkınsın beklentisi ile yaşadılar. Kesilen odunlar çevre il ve ilçelerde yakacak, tomruklar SEKA'ya keresteliğe işlenmemiş olarak taşındı. Nakliyatçılık ve birkaç marangoz atölyesi dışında getirisi olmadı.

Son zamanlarda bitki örtüsü keşfedildi. Buda fırsatçıların, köylülere az para vererek "ormanda doğal olan ne varsa sökün getirin"e dönüştü. Hala da kontrollü planlı yapılmıyor. Şimdilerde doğal ürün işleyen işletmeler Andırına yöneliyor. Planlı ve kontrollü olmazsa bunlarında daha fazla zarar vereceğini tahmin edebiliriz.

Ormanlarımız tıraşlama denen yöntemlerle yok edilirken, bereket versin bundan vazgeçildi. Kesecek ormada kalmadı denebilir. Şimdi elimizde doğal bitkiler kaldı. Onlar da bilinçsiz sökülme tehdiği altında.

NE YAPILMALI?

- Orman amenajman planları gibi acilen doğal bitkiler amenajman planı yapılmalı
- Ağaç kesme gibi, bitki toplama izne bağlanmalı
- Üniversiteler ve orman bakanlığı tarafından doğal bitki envanteri çıkarılmalı
- Bitkiler koruma altına alınmalı, yasak bölgeler oluşmalı
- Keçi ırkına sınırlı ve zararsız rakımlarda (300-900) izin verilmeli
- Ormanlar ve bitkiler tümünden koruma bölgesi ilan edilmeli
- Ormana dayalı sanayi anlayışından vazgeçilmemeli
- Yaylacılık planlı ve kontrollü yapılmalı
- Su kaynakları envanterleri çıkarılmalı, koruma altına alınmalı
- Arberatorum (doğal bitki müzesi) yapılmalı
- Doğal hayat ve ormana dayalı turizm geliştirilmeli
- Turizm ve hizmet sektörü teşvik edilmeli
- Orman baskısını azaltmak için orman köylülerine çok yönlü destek verilmeli
- Orman dışı projeler teşvik edilmeli
- Orman, içinde yaşayanlara teslim edilmeli
- Orman, tarım kadastroları tam sınırları yeniden çizilmeli.
- Ağaçlandırma yapılmalı
- Orman kesimleri, yani üretimi tamamen durdurulmalı
- Vaşsi, el değmemiş, insansız orman alanları oluşturulmalı ve buralarda yaban hayvanı avları (Özel Avlanma Alanları) yaptırılmalıdır.
- Andırının bütün bitki örtüsü koruma altına alınmalı
- Keçi, 300 - 900 rakımları arasında projeli, kontrollü yapılmalı, diğer kısımlarda tamamen kaldırılmalı.
- Tarla açmalar önlenmeli
- Orman koruma köylüye verilmeli
- Yakacak için odun dışında kömür kullanılmalı
- Bitkisel orman ürünleri planlı ve izinli toplanmalı
- Özel avlanma alanları dışında avcılık tamamen yasaklanmalı
- Özel ormancılık teşvik edilmeli

Andız

Andız Pekmezinin önemini çok net bir biçimde ortaya koyan Orta Asya Türklerine ait bir Atasözünü nakletmek istiyorum:
"Añdız bolsa at ölmes."
Günümüz Türkçesiyle, "Andız olsa, at ölmez."

ANDIZ'ın latince ismi Juniperus Communis olan, Kuzey Amerika, Avrupa, Akdeniz ve Japonya gibi ülkelerde doğal olarak yetişen, 15 metre uzunluğa kadar çıkabilen, tüm yıl boyunca yeşil yapraklarını koruyan, iğne yapraklı odunsu bir bitkidir. Andız kozalaklarının bileşiminde %33 oranında glikoz ve sakaroz, juniperin, yünen, borneol, terpineol, izoborneol, kamforu, sidrol, dipenten, pinen, afelandren, reçinemsi madde ve çeşitli asitler vb. gibi sağlık açısından faydaları tıbben kanıtlanmış maddeler bulunmaktadır. Aynı zamanda bu maddeler antioksidan etkiye sahiptirler. Bunun yanında Andız kozalaklarından elde edilen esansiyel yağlar aromaterapide toksinlerden arındırıcı amaçlı kullanılmaktadır. Ayrıca bu esansiyel yağlar parfüm ve şampuan sanayisinin üretiminde kullanılmaktadır.

Andız Pekmezi Yapımı

Andız kozalaklarının gıda olarak tüketimi mümkün olmadığından bu faydalı bileşenlerin insanların tüketimine sunulması amacıyla andız meyvelerinden pekmez üretimi yüzyıllardır halk tarafından uygulanan bir yöntemdir. Gelişen teknoloji ile Andız pekmezi üretimi son yıllarda artış göstermiş ve buna bağlı olarak da bu ürünün tüketiminde de artış görülmüştür.

Andız Pekmezi yurdumuzda Toros'ların üst kesimlerinde (900 - 1200 rakımlarında) aynı adda yetişen ağacın kozalaklarından pekmez yapım tekniği ile yapılmaktadır. İçerisinde şeker dahil herhangi bir kimyevi madde olmadığından şeker hastaları dahil her yaş grubunun rahatlıkla kullanabileceği bir üründür. Bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.

Bazı kaynaklarda, alınacak Andız Pekmezi oranında saf bal veya karadut pekmezi ile karıştırılarak alınması tavsiye edilmektedir. Ancak tek başına da rahatlıkla alınabilir. Her ne kadar yöremiz insanı Andız Pekmeziyi sanki normal bir pekmezmiş gibi ekme banarak yese de kesinlikle normal bir pekmez gibi değerlendirilmemelidir. Andız pekmezi Alternatif tıpta tedavi amaçlı kullanılan çok değerli bir üründür.

Eylül sonu ile Ekim başında olgunlaşan Andız meyveleri olgunlaşmamış halde ağaçta bulunduğu gibi rüzgar ve insanlar tarafından çırpılmak suretiyle tabana dökülürler. Ağaçtan ve yerden toplanan meyveler çuvalara doldurularak tatlı yapılacak

yere getirilir. Meyveleri andız kozalaklarının hasat edilmesi içeriğindeki besin bileşenlerinin su ile muamele edilerek Andız özünün elde edilmesi, herhangi bir gıda katkı maddesi ve ilave glikoz şurubu ilave edilmeden, hijyen şartlarına uyularak pekmez kıvamına getirilmesidir.

Andız meyveleri el dövcekları ile kabuk kırılır. Kırma olayı tek tek tekrarlanır. Kırılanlar tekne, kazan, leğen, helke, teneke, tencerelere konarak ağızlarına kadar su ile doldurulur. İki gün bekletildikten sonra özel yapılmış süzme teknesine koyarlar. Teknenin ağız deliği açılarak önüne şekerli suyun birikmesi sağlanır, dolan kaplar ateş üzerindeki kazanlara aktarılır. Kaynatma olayı başlatılmış olur. Sabah başlatılan kaynatma olayı akşama kadar devam edilir. Kaynatma anında sıvı kaynadıkça kazanın yüzünde köpükler oluşur. Kazan yüzündeki köpükler saplı tas ile alındıkça karıştırılmaya devam edilir. Köpüklerin alınması delikli kevgir ile yapılır. Köpükler bir kaptan toplanır. Kaynama suretiyle kazan içindeki suyun çok kısmı buharlaşa buharlaşa pekmez oluşur. Andızın pekmezi kırmızımtırak koyu kahve rengindedir. Diğer gün günlemeye alınırsa daha dayanıklı ve parlak görümlü olur. Pekmez kazanının dibinde alaca kahverengimsi pekmezli tortu birikir. Bu tortuda daha önce alınan kabın içerisinde biriktirilir ve tortu hayvan yemine karıştırılır. 6 kilo meyveden bir kilo pekmez elde edilir.

Andız Pekmezinin Faydaları ve Özellikleri:

- Bronşit ve öksürük şikayetlerinin azaltılmasına yardımcı olur, Çok kuvvetli öksürük kesicidir.
- Kan eksikliğinde kan yaptırmaya yardımcıdır, Kanı kuvvetlendirici özelliğe sahiptir.
- Süt veren annelerde süt artırmaya yardımcıdır,
- Kafein içermez,
- Yapısında bulunan yüksek vitamin ve mineral içeriği ile diş ve diş etleri üzerinde çok olumlu etkileri vardır,
- Kalsiyum bakımından çok zengindir,
- İçindeki E vitamini sayesinde; öksürük, grip, kemik erimesi ve kansızlık durumlarında vücuda yardımcı olur,
- Balgam söktürmeye yardımcı, göğsü yumuşatmaya yardımcı, bronşları açmaya yardımcı olur. Sigara tiryakileri için ve nefes darlığına karşı vücuda yardımcı olur.
- Sinirsel mide ağrılarına karşı etkili olup mide ağrısını anında kesmektedir.
- Sürekli ve düzenli kullanımda astım ve bronşite karşı çok etkilidir.
- Bilumum akciğer, karaciğer ve solunum yolları rahatsızlıkları için faydalıdır.
- Kolesterolle karşı faydalı olduğu çeşitli kaynaklarda belirtilmektedir.
- Kuvvet verici özelliği nedeniyle afrodisyak etkisi vardır.
- Kalp damarlarının tıkanıklıklarının giderilmesinde faydalıdır.
- Altını ıslatan çocuklar için yararlıdır.
- Yüksek tansiyona karşı sürekli kullanımda etkilidir.
- Bağırsaklardan kurt düşürücü özelliğe sahiptir.
- Antioksidan özellikleri sayesinde anne adayları ve bebeğin sağlığında önemli faydaları vardır.
- Egzama ve deri hastalıklarına karşı haricen kullanılabilir.
- Mide bulantısına karşı faydalıdır.
- Basur rahatsızlıklarında etkilidir.
- Bağırsakları kuvvetlendirir.

Tırlıl Dağı

Tırlıl Dağı Milli Park Olmalıdır

Tırlıl dağı, Kahramanmaraş ili, Andırın ilçesi, ilçe merkezinin kuzeybatısında kuş uçuşu 5 Km uzağında bulunan 1800 m rakıma sahip bir dağın adıdır; TIRIL. Kuzey-Güney istikametinde uzanır ve Çukurova'yı selamlar. Havanın açık olduğunda Çukurova'dan görmek mümkündür. Adana İlinden, Kadiri ilçesini takiple Andırın İlçesine ulaşım yolundaki Akarca sırtlarında sizi karşılar, 'Buranın hakimi benim' der gibi...

Tırlıl Dağı özelliği itibarı ile Andırın ilçesinin Karapınar, Rifatiye, Akifiye, Altınboğa, Yeşilyurt, Bulgurkaya Köyleri arasında asil bir duruş sergiler.

Kolay geçit vermeyen arazi yapısı flora zenginliğini de korumaktadır. Bir hektarlık alanda yaklaşık olarak 160 çeşit bitki türüne sahip olması ve Kokurdanlık, taşlık-kayalık, leçelik özelliği nedeniyle erişimi kolay olmayan, herkesin rahatlıkla çıkamayacağı bir fiziki yapıda olması, bu dağı farklı kılar. Bu dağ, ülkemizde bakir kalan nadir yerlerdendir. Bizim çocukluğumuzda yaz aylarında kar, Tırlıl Dağından gelirdi ilçeye. Daha tüfek icat edilmezden önce dondurmacılar kar ile yapıları dondurmaya, pekmeze karsanbaci. Çevirir dururdu dondurma ustası, kıvam bulsun diye malzemeyi...

Tırlıl Dağını farklı kılan özellikler çoktur. Yukarıda bahsettiğim kokurdanlık arazi yapısını anlatmak için yaşamak gerek. Sakın ola mihmandarsız çıkmaya çalışmayın, kaybolmak hiçten değildir. Dağın derinliklerine ancak patika yollarla ulaşmak mümkündür. Doğu yamacında Orman Teşkilatının geçmiş yıllarda yaptığı bir yol sizi Kuş Oluğu mevkiine kadar ulaştırır, ama bu yol bakıma muhtaçtır.

Bu dağın incelemesinde, bitki örtüsü bakımından kabaca şu bilgilere sahibiz.

- Ormançılık literatüründe asli ve tali ürün olarak bitki örtüsüne bakmamız faydalı olacaktır.
- Asli ürün olarak hem göz zevkinizi uzaktan ve yakından okşar hem de ekonomik değer olarak önem arz eder.
- Dağın eteğinde yapraklı ağaç türlerinin hemen hepsini bulmak mümkündür.

- Dağın doğusundaki keşiş çayının kolu olan dereye Çınar ağaçlarının ve Karadeniz Bölgesine özgü olan Kızılağaç ağaçlarının gölgelerinde insanlarımızın yazın dinlenirken görürüz.
 - Dağın dik yamacı, hemen eteklerde hissettirir kendini. Dağa tırmanmaya hazır olmayanlar veya deneyimi olmayanlar burada pes ederler.
 - Dağın yukarı kesimlerinde Toros Göknar (Abies bornmülleriana), Karaçam (Pinus Nigra), Sedir (Cedrus libani) ve Juniperus çeşitlerini bulmak mümkündür.
 - Münferitte olsa Porsuk ağacı, Kayın ağacı Asli orman tür zenginliğidir.
 - Tırlıl Dağının tali ürün olarak azımsanmayacak bir zenginliği dikkati çekmektedir.
 - Sedir türleri bakımından zengin bir yapı vardır.
 - S. Congesta (Dağ çayı), bu doğal bitki örtüsünün çok çeşitleri bulunmaktadır. Bu çaya bazen Ada Çayı veya Yayla Çayı da denilmektedir.
 - Kekik türü olarak Tymus, Origanum, Thimbra çeşitlerini saymak mümkündür. Thimpra spicata (Zahter), Taş Kekik, Güvel otu (Güveldek), Yabani Nane (Mentha pulegium) bu zenginlikte sadece tanyabildiklerimizdir.
 - Doğal güzellik bakımından bitki örtüsünün aşağıdan yukarı değişiklik göstermesi doyumsuz bir seyirlik sağlamaktadır.
 - Tırlıl Dağının Doğu ve Batı bakımları farklı güzellikleri sergilemektedir.
- Daha çok bu yönüyle geniş bir çalışma yapılmaya muhtaçtır. Konuyu tam aydınlatmamakla beraber değinilebilecek zenginliklerden ilk aklı gelenler bunlardır.

Yöre halkı Tırlıl Dağı tali ürünlerini ilkel yöntemler ile zaten üretiyor. Örneğin; Andız pekmezi, dağ

çayı, andız tespihi yapımı, kızılçık şurubu vs. aklımıza geliverenlerdir. Bu ekonomik mülahazaların modern manada disiplin edilmesi, yöre insanına ve ekonomisine canlılık getirecektir. Bilhassa Karapınar-Yeşilyurt arasında bulunan Defne (Dafne ponticum) varlığı, başlı başına ekonomik girdi sağlamaya devam ediyor. Tırlıl Dağının yukarıda sayılan tüm özellikleri ile Milli Park olmaya namzet bir saha olduğu görenler tarafından yıllardır söylenir. Ama bu konuda ne hikmetse bir ilerleme sağlanamaz. Bu kadar doğal kalabilmiş ve bakir alanları içinde barındıran bu dağ, Milli Park ilan edilmelidir. Yöresel pazarlanabilir kültürel zenginlikler de, bu doğal zenginliğe katılırsa, sanırım yöre zaten canlı olan yayla turizmi ile hayal edilemeyen noktalara ulaşacaktır. Batıda sadece bir bitki türü için, doğal tek özellik için Milli Park ilan edilirken, Tırlıl Dağı Milli Parkı neden olmasın... Sosyoekonomik ve turizm yönünden herkese yarar sağlayacaktır. Sonuç olarak, Tırlıl Dağının Milli park olması, İlçemiz ve Toroslar açısından yararlı olacağı açıktır. Yetkililerin hemen harekete geçmesini bekliyoruz.

Andırın Gelişim Platformu olarak neler yapmalıyız?

Tırlıl Dağının bu özelliklerini her yere anlatalım. Sivil Toplum Örgütleri olarak akademisyenlerin detaylı çalışmalarını sağlayıp, bilinmeyen yönlerini ve önemleri tanıtalım. En önce yapılacak işlem, önümüzdeki yaz ayında Andırın ilçesinde iki günlük bir çalıştay düzenleyerek; birinci gün eğitsel, ikinci gün ise Tırlıl Dağına yüreği yetenleri geziye davet etmek olmalıdır. Bu çalıştay için şimdiden ilgili olabilecek birimler ile akademisyenler ve diğer zevat davet edilmelidir.

Ormanın emektarı: Atlar

Andırın'da atlar 'gölük beygir' gibi isimlerle anılmaktadır. Eskilerde binek atları varmış. Şimdi orman köylerinde odun veya orman emvali taşıyan yani yük çeken atlar var. Bunlara daha çok beygir denir. Katıra Andırın yöresinde az rastlanır. Çok değil bundan 25-30 yıl öncesine kadar harmanlar altında çakmak taşları bulunan ve gem dediğimiz tahtalarla atlar tarafından sürülmekteydi. Artık bu işlemi biçerdöverler ve patozlar yapmaktadır.

Atlardan başka yük taşımada eşeklerin de kullanıldığı görülmektedir. Her iki yük hayvanı da arazinin engebeli olduğu yerlerde kullanılmaktadır. İşte yük taşıyan atlarımızdan birkaç manzara:

Andırın'da atla ilgili zengin kültür birikimlerine rastlıyoruz. Atlar gerek taşımada ve gerekse binek olarak kullanılmaya kullanılmaya nesli azalmaktadır. Bugün atların yerini traktör ve diğer tarım aletleri ve iş makineleri almıştır.

Her ne kadar teknoloji gelişse de Andırın ormancılığında at, eşek ve katır gibi hayvanlar yük taşımacılığında kullanılmaktadır. Traktörlerin kullanılmadığı engebeli arazilerde yük taşıma, köten-pulluk çekimi gibi işlerde yine vazgeçilmez unsur olarak atlardan istifade edilmektedir.

Andırın yöresi doğa ve dağ turizmi açısından oldukça elverişli bir bölgedir. Söz konusu turizm faaliyetleri için atlar cazip ulaşım vasıtaları olacaktır. Yer yer turizm gezilerinde kullanılmaya başlanılmıştır. Bunun için at ırkının korunması ve yaşatılması hayati öneme sahiptir.

Ormanın öcücüleri: Keçiler

Keçilerin ormanlık ve dağlık bölgede yaşaması bu coğrafyanın mirasıdır. At nasıl Çukurovanın bir parçası olmuş ve kültürümüz içinde yer almışsa keçiler de Toroslarda öyledir. Türk toplumunun toprakla olan ilişkisi at sırtından indikten sonra çadırla başlar. Çadır deyince kıl, kıl deyince keçi akla gelir. Etinden, sütünden, kılından, derisinden ve boynuzundan istifade edilen keçi, yaşama biçiminin değişmesi, doğa hassasiyetinin artması sonucu tartışılır hale gelmiştir. Andırın gibi Toros yörelerinde de tartışma sürmektedir. Tartışmalar keçi üzerine değil keçinin yaptığı zararlar üzerine odaklanmaktadır. Burada objektif kalabilmek için konuya iki cepheden de bakılmalıdır.

1. Keçiye Karşı Çıkanlar

- Keçi ormansız bölgede yaşayamaz. Keçi ormanın baş zararlısı olduğuna göre keçi yok edilmelidir.
- Keçi ekonomisi olmayan bir hayvandır. Terk edilmelidir.
- Kaliteli, hijyenik, verimli, kontrollü hayvancılık yanında keçi hayvancılığına yer yoktur.
- Keçi tabiata telafisi mümkün olmayan zararlar vermektedir. Karşılığında hiçbir getirisi yoktur.
- Keçi olan yerlerde orman çoğalmamaktadır.
- Keçinin tahribatı sonucu erozyon meydana gelmektedir.
- Keçi yalnızca ağacı değil her türlü bitkiyi kökünden yok etmektedir.
- Küresel ısınma ile mücadelede en etkili yollardan bir tanesi de doğayı güçlendirmektir. Keçi buna engeldir.

2. Keçinin Yaşamasını İsteyenler

- Keçi kültürümüzün bir parçasıdır. Bu kültür değerimizi korumalıyız.
- Kırsal kesimde yaşayan insanlarımız iş ve istihdam yaratmaktadır. Keçi olmazsa kentlere göç artar. Bunun maliyeti daha fazladır.
- Keçi eti ve sütü insan sağlığına uygun besinlerdir. Anne sütüne en yakın süt keçi sütüdür. Kaliteli dondurma keçi sütünden yapılmaktadır.
- Mutfak kültürümüzde ve damak tadımızda özel bir yeri olan Teleme yalnızca keçi sütünden yapılmaktadır.
- Keçiler sanıldığı kadar ormanı tahrip etmezler, aksine ormanın güçlenmesine katkıda bulunurlar.
- Keçi değil, balta ve motorlu testere ormana daha çok zarar vermektedir.
- Keçi üzerine geçinen konar göçer aileler bulunmaktadır. Keçi kaldırılırsa ciddi sosyal meseleler ortaya çıkar.
- Keçiyle uğraşmak yerine ormanları korumalıyız.

3. Andırın: Keçilerin Vatanı

Görüldüğü gibi her iki görüşün anlaşması çok zor. Karşılıklı iki temel nokta ortaya çıkıyor. Ormanlar korunmalıdır. Keçi ortadan kaldırılmamalıdır. Her iki tezi bir arada tutacak çözümler Andırın Coğrafyasında saklı. Andırın keçi ve ormanın birlikte sinav vereceği uygun bir coğrafyadır. Peki nasıl? Bilimsel araştırmalara göre, Andırın'ın 200-900 rakımları arasındaki coğrafyası yaprağı yeşil kalan kısa boy meşe, pınal, defne, hartlap, tespi vb. gibi kısa boy toplu yetişen sık bitki örtüsüne sahip. Keçi bunları yediğinde aksine orman daha da güçlenmekte, çam, sedir, ardıc gibi ağaçların fidanlarını yemekle, nesli yok etmesine rağmen yeşil yapraklılara ciddi zararı olmuyor. Dolayısıyla bu kuşak keçi için adeta yayılma alanı oluşturuyor. 900 ve yukarısı rakımlardaki ormanlarda böylece kurtuluyor. Yanlış anlaşılmasın; Keçiye uygun 200-900 rakımlarında bulunan bitki örtüsü özellikle Andırın için geçerlidir. Torosların diğer yörelerinde aynı flora bulunmamaktadır.

4. Sonuç

Andırın'ın belirli kuşağı keçi ve ormanın birlikte yaşayacağı yer olurken, hem keçinin zararından kurtuluyoruz hem de keçinin ekonomisinden yararlanıyoruz. Şimdi bu kuşak için keçi projesi geliştirilmelidir.

Dr. Nejat Yaycıoğlu

Dr. Nejat Yaycıoğlu, memleketimizin yetiştirdiği önemli şahsiyetlerden biridir. Yaycıoğlu'nu, "Tirşik Dergisi" adına yaptığım söyleşi sırasında yakinen tanıdım. Karşımda, güler yüzlü, hoşsohbet bir insan vardı. Anlattıklarından etkilenmemek mümkün değildi; çünkü, bir çok ülke gezmiş, bulunduğu ülke ve/veya ülkelerde mesleki çalışmalar yapmış, açık fikirliliği, bilgisi, birikimi, düşünceleri ve önerileriyle aydın kişiliği öne çıkan farklı bir şahsiyetti. Keşke zamanımız müsaait olsa da uzun uzun sohbet etme imkanı bulabilseydik. Dağarcığında bize anlatacakları çok şeyler olmalı; bizim de anlattıklarından vazife çıkaracağımız çok şeyler...

Yaycıoğlu Ailesi, Andırın için ayrı bir önem ifade eder. 'Yerel kurtuluş mücadelemizde', Andırın için risk alan ve Andırın için bir şeyler yapma çabasında olan 'önemli' Ailelerden biridir. Aile, Andırın'ı siyasi olarak bir çok kez TBMM'de temsil etmiştir. Ailenin okuyanı çoktur. Devlet katında önemli görevler üstlenmiş bürokratları da olmuştur.

Yaycıoğlu'na 'röportaj' amaçlı gitmiştim. İlk sorumdan itibaren Andırın Tarihi'ni anlatmaya başladı. Tarihe tanıklık etmiş bir ailenin ferdi olarak öyle güzel şeyler anlatmaya başladı ki, sözünü keserek, klasik kalıpta röportaj yapmak doğru olmazdı. Çok soru sormadım; röportaj, söyleşi havasına gelişti. Söyleşi, bazı önemli konularda odaklandı ki, bir tanesi de 'bilgi' üzerineydi. Bilginin önemini uzun uzun anlattı. Hakikaten bilgi o kadar önemli bir kavramdır ki, asla parayla satın alınabilecek bir 'meta'da değildir; ancak okuyarak, yaşayarak, merak ederek; uzun zamanlarda kazanılarak elde edilebilen bir değerdir! Yaycıoğlu, söyleşi esnasında gördüklerinden, duyduklarından, yaşadıklarından örneklemeler yaparak, bilgiyi anlattı. Bugüne döndüğümüzde; dünyadaki ekonomik, siyasi, askeri, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmeleri - dönüşmeleri izlediğimizde; bilginin ne kadar büyük bir güç olduğunu hemencecik anlayabiliriz. O halde, Yaycıoğlu'nun anlattıklarından anahtar cümleler çıkartarak, yerel ve ulusal

kalkınmamız adına bir değerlendirme yapabiliriz. Nejat Beyin söz konusu kavramlar üzerinde, "Andırın" adına 'bir şeyler yapma' isteği-arzusu beni hemşerilerim adına çok mutlandırdı. Hele ki, Platform çerçevesinde Andırın'da bir "Etnografya Müzesi" kurulması önerilerimizi memnuniyetle kabul etti; bu hususta arsa tahsisi sözü de verdi; bu söz, tarihimiz ve geleceğimizin aydınlığı adına muhteşem bir 'iz düşümü' olacaktır!.. İki saate yakın bir söyleşi gerçekleştirdik, ben bu sohbetten mutlu ayrıldım.

Söyleşi: Hüsnü Karcı

- Efendim, siz Andırınlısınız. Bizim İstanbul'daki Andırın Gelişim Platformunun Tirşik Dergisinde yayınlanmak üzere sizinle söyleşi yapmak istiyorum.

- Buyrun sorun.

- Hüsnü karcı: Andırında mı doğdunuz? Tahsilinizi nerede yaptınız?

Cevap: Andırın'da 1929 yılında doğdum. İlk okulu Kadirli'de, okudum. O zaman Kadirli'de bir tek okul vardı, o da Cumhuriyet İlkokulu idi. Orta ve Liseyi Tarsus Amerikan kolejinde okudum. Yatılı olarak. Mezun olduktan sonra, (1948) tıp tahsili yapmak üzere İstanbul'a gittim. O tarihlerde, Türkiye'de bir tek İstanbul'da, İstanbul Üniversitesinde Tıp Fakültesi vardı. Oradan mezun olduktan sonra, Amerika'da genel cerrahi ihtisası yaptım. 1962'de Türkiye'ye döndüm. Askerliğimi Çorlu'daki Asker hastanesinde cerrah olarak yaptım. Sonra,

gelip Adana'ya yerleştim. Anonim Şirket kurdum. Özel Hayat Hastanesini açtım ve 23 sene çalıştım. Anarşi döneminde zarar ettim. 1998'de hastahaneyi kapattım. Boş duramadım. Ülkede bir yığın özel klinikler ve tıp merkezleri açıldı. Halen böyle bir Cerrahi Tıp Merkezinde çalışmaktayım.

Soru: Adana'da Andırın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin kurulmasında katkınız oldu mu?

Cevap: Efendim, Andırın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin kurucularından biriyim. Derneğin ilk başkanı da benim. Başkanlığım esnasında 'Andırın Tarihi' üzerinde çalışmalarım oldu, dernek üyesi arkadaşlarımla beraber. Tahsin Sarıbiyik ve İsmail Arslanla beraber hayli incelemeler yaptık. Niyetimiz, 'Andırın Tarihi' hakkında bir kitao yazmaktı. Epeyce belge topladım. Hastane zarar etmeye başlayınca bu faaliyeti durdurdum. Sevgili kardeşim tarihçi Cezmi Yurtsever, bu ara, Andırın hakkında bir kitap çıkardı. Mutlu olduk.

Başkanlığım sırasında İstanbul'daki Andırınlılar Derneği'ni, İsmail Arslan'la beraber ziyaret ettik. Osman Tufan Paşa'nın kızı ve damadı İlhan Postacıoğlu'nu toplantımıza çağırdık. Şeref verdiler. O zaman ki Başbakanlık Arşiv Dairesi'nde çalışmakta olan Prof. Yusuf Halaçoğlu'nu davet ettik. Kendisine Yaycıoğlu İbrahim Ağa'nın arşiv belgelerini takdim ettim.

Soru: Tarih merakınız nereden geliyor?

Cevap: Tarsus Amerikan Koleji'nde

okurken, İbrahim Akış isimli bir tarih hocamız vardı. Tarih merakını bu hocam aşıladi bana. 'Andırının Milli Mücadele Tarihi'nde önemli bir yeri vardır. Soru: Galiba Osman Tufan Paşa, ilk karargahını Andırının Kesim Köyü'nde, dedenizin misafir odasında kurmuş. Bir nebze bahseder misiniz? Cevap: Sevgili Hüsnü Bey, Yaycıoğlu İbrahim Ağa'nın misafir odasında bir tarih yazılmıştır. Elbette bahsetmek isterim. Mustafa Kemal Paşa, Sivas'ta bulunduğu sıra, Sivas Kongresi ikmal edildikten sonra, huzuruna; Hulusi Kurdoğlu, Halil Topaloğlu ve Mustafa Faik Üstün çıkıyor. Bunlar Kozan'ın ileri gelen şahsiyetleri. Kozan'da Fransızların askeri Kaymakamları Taillarda var. Terör estiriyorlar. Halktan salma vergiler tahsil ettiriyor. Ödeyemeyenleri zindana artırıyorlar. Karşı gelenleri ise, işgal bölgesi haricine sürdürüyorlar. Fransa'nın, 'Fransız İhtilali' döneminde, ortaya attıkları bazı sloganlar Fransa'da, Fransızlar için geçerli. Çukurova'yı biz silah gücüyle aldık! Burası bizim sömürgemiz. Sömürgelerde sömürge kanunları kullanılır diyorlar. Yargısız infazlar, ev basmalar, halkı bezdiriyor!.. Bunları yapanlar, yüz verdikleri, kıskırtıkları Ermeniler. Tehcirden dönen Ermeniler intikam peşinde. Fransızların Çukurova'da üç tümen askerleri var. Biri Cezayir ve Senagalli paralı Askerlerden oluşuyor. İkincisi, Ermenilerden oluşuyor. Bunlar da Çukurova'da bağımsız devlet kurmak

peşindeler. Fransızlara güvenerek halkı bezdirmek istiyorlar. Üçüncü tümen de Fransız askerlerinden oluşuyor. Mustafa Kemal Paşa'nın huzuruna çıkınca, Kozanlılar şu talepte bulunuyorlar. - Efendim, biz Kozan'dan geliyoruz. Halk, Fransız ve Ermeni zulmüne dayanamaz hale gelmiştir. Yer yer, çeteler zuhur etti. Fakat, bunlar, intizamsız. Biz sizden para istemiyoruz, Çukurova Halkı, orta Anadolu'ya göre daha zengindir. Asker de istemiyoruz; biz sadece mevcut çetelerin başına bir kumandan vermenizi istiyoruz. Mustafa Kemal Paşa, yapılan teklifi makul bulur. Kendisi ile Samsuna çıkmış bulunan Topçu Binbaşı Kemal Beyi çağırır: - Seni Kilikya Umum Kumandanı tayin ediyorum. Çukurova'daki çeteleri organize edeceksin ve düşmanı tard edeceksin. Nami müstear olarak kazanoğlu Doğan takma adını kullanacaksın. Arkasından yüzbaşı Osman Nuri Beyi çağırır: - Seni de Binbaşı Kemal Beye yardımcı olarak tayin ediyorum. Sen de Aydınlioğlu Tufan takma adını kullanacaksın. Her ikiniz de halkın mahalli kıyafetleri ile faaliyet göstereceksiniz. Daha sonra, bütün Çukurova, iki kumandan için çok geniş bulunur ve Ali Fuat Cebesoy, bu ekibe emekli yüzbaşı Ali Ratıp Beyi de ilave eder. Ali Ratıp Bey'de "Tekelioğlu Sinan" takma adını kullanacaktır. Aydınlioğlu Tufan Doğu Kilikya Kuvayi Milliye Kumandanıdır. Üstüne bir Maraş abası geçirilir. Ayağında şalvar vardır. Başında kalpak bulunmaktadır. Hulusi Kurdoğlu ve Halil Topaloğlu ile yola çıkarlar. Feke'yi zapteden eşkiyalığı ile ün salmış Arap Ali ve Cados İsmail Ekipte beraber giderler. Korumacıklarını yaparak Aziziye (Pınarbaşı) üzerinden Gökşun'a gelirler. Kendilerini belli etmek istemektedirler. Beyazıtlı Haydar paşa'nın 'metruk' bir köşkü vardır. Geceyi paltolarına sarılarak orada geçirirler. Yıl başına birkaç gün kalmıştır hava soğuk ve Meryemçil Beli karla kaplıdır. Bu mevsimde geçilmesi oldukça zor olacaktır. Aydınlioğlu Tufan, geçici bir süre için "Hafız Bekir" takma adını kullanmayı tercih eder. 20 adam kiralarlar. Hafız Bekir ekibini Meryemçil Belinden aşımaları için yola çıkarlar. Hayvanlar karınlarına kadar kara gömülür. Cados İsmail bu maceradan vazgeçmiş ve geri dönmüştür. Binbir güçlükte yollarına devam ederler. Aydınlioğlu Tufan, daha işe başlamadan vazgeçmeyi düşünmez. Mustafa Kemal Paşa'nın emrini mutlaka yerine getirecektir. Rehberleri yolun zor kısmını aştıktan sonra: -Efendim, biz burada duralım. Siz ilerleyin. Karşıda gördüğünüz ardıc ağacına varınca,

Geben köyü görülür hale gelir. O zaman bir tabanca sıkın. Bizde Gebeni görmüş olduğumuzdan emin oluruz. Biz geri döneriz. Siz yolunuza devam edersiniz. Tabanca sıkılır. Geben Köyü'nü görmüşlerdir. Yollarına devam ederler. Gece yarısı Geben'e varırlar. Muhtarın evine inerler. Ocak başında oturanlar arasında, bir şahıs Hafız Bekir'in gözü ısırır. Bu şahıs Şakir Bahçe'dir. Harbiye'de okurken, Mahmut Şevket Paşa'nın katlinde parmağı olduğu için aranırken, Rusya'ya kaçmış! Geri memleketeye döndüğü zaman, Geben'e gelmiş. Annesi Abazalidan babası ise Bahçelimiş. Bozdoğan Aşiretindenmiş. Annesinin yanında Geben'de gizleniyormuş. Hafız Bekir, onu talebeliğinden tanırmış. Kendinden daha ileri sınıftaymış. Eğilip sormuş: -Sen Şakir Bahçe değil misin? - Evet, demiş. Onun üzerine, Aydınlioğlu Tufan kendini takdim etmiş. Mustafa Kemal Paşa'nın yanından geldiğini söylemiş. Anlaşmışlar. Geben ve Çokak bölgesinin bölük kumandanlığını üstlenmiş. Sabahleyin yola çıkmışlar. Andırın kasabasına gelmişler. O zaman, Andırın bir nahiye imiş. Nahiye Müdürü'nün evine inmişler. Nahiye müdürü Maraş'taki Bayazıtli ailesinden. Oğlunun adı Mahmut, Mahmut bey jandarma Albayı idi. Kendisi ile mülakat yaptım. Sesini banda aldım. Bir gün sonra, yola çıkarak, Kurdoğlu ve Halil Topaloğlu ve Arap Ali Aşağı Andırın'da, Yaycıoğlu İbrahim Ağa'nın misafir odasına inerler. Bazı yerlerde yazılı olduğu gibi, önce başka bir ailenin evine indiği ve onlar vasıtasıyla İbrahim Ağa'nın misafir odasına indi yazılı ise de, Hulusi Kurtoğlu ve Halil Topaloğlu, Develi ve Sivas'a geçerken, Andırın'dan geçmiş ve İbrahim Ağa'nın misafiri olmuşlardı. Bu nedenle, bildikleri yere indiler. Yüzbaşı Osman Nuri Bey, Aydınlioğlu Tufan takma adını kullanmıyordu. Kendini Hafız Bekir olarak takdim etti. Bir hafta zaman geçti. Kimse, Hafız Bekir'e nereden gelip nereye gittiğini sormamıştı. 1920 yılının Ocak ayının içinde idiler. Bir ara, İbrahim Ağa'nın damadı Evliya Efendi şehit olmuştu. Bu atmosfer içinde, yapılan konuşmalardan, Andırınlıların 'Kuvayi Milliye' tarafları olduğunu anlamıştı. Bunun üzerine, Hafız Bekir, hakiki kimliğini söyledi. Mustafa Kemal Paşa'nın kendisini görevlendirdiğini anlattı ve selahiyetli olduğunu bildiren Mustafa Kemal Paşa'nın tezkeresinin gösterdi. Osman Tufan Paşa, ilk karargahını Yaycıoğlu İbrahim Ağa'nın misafir odasında kurdu.

ANDIRIN İlçesi Monografyası-1

ÖNSÖZ

Mezuniyet tezimin mevzuu Andırın kazası, monografyasıdır. Kazanın bütün coğrafi hususiyetlerini ortaya koyabilmek, benim için cazip gelmişti. Andırın'ın gerek fiziki gerek beşeri, gerekse ekonomik bakımından durumunu açıklamak, tahmin ettiğim kadar kolay olmadı. Burası için, böyle bir tez, daha evvel yapılmamış olduğundan, bilgileri bir araya toplamakta güçlük çektim.

Gerekli malumatların temini için müracaat ettiğim bütün daire amir ve memurlarının ve bilhassa Kaymakam Sait Babaoğlu ile Mal müdürü Hasan Sakallının büyük yardımlarını gördüm. Yakın ilgi ve alakalarını esirgemeyenlere minnet duyduğumu ifade etmek isterim.

BİBLİYOGRAFYA

1. Maurice M. Blumenthal - Niğde ve Adana Vilayetleri dahilindeki Torosların jeolojisine umumi bir bakış. Ankara 1947 S.16
2. Harvey Oakes - Türkiye Toprakları Cilt II Sayfa 180 Madde 24 f
3. Jeolojik Harita (Malatya Paftası) Ölçek 1/800.000
4. Sırrı Erinç - Tatbiki Klimatoloji ve Türkiye'nin İklim Şartları 1957 S.101
5. U. Bahadır Alkım - Güney - Batı Antitoros Bölgesinde Eski Bir Yol Şebekesi Belleten Cilt XXII Sayı:89 Ocak 1959
6. Evliya Çelebi Seyahatnamesi Cilt:IX Sayfa 347
7. M. Ekrem Üzümeni - Selâmi Dinçer - Sadi Kazancı Türkiye Ansiklopedisi Cilt:1 Ankara

- 1956 S.196
 8. Resimli Belediyeler Mecmuası Andırın Urayından Adli Parça 1935 S.51
 9. Recep Dalkın - Milli Mücadelede Çukurova'da Yiğitlik Günleri 1961
 10. İller Bankası Belediyeler Yıllığı Cilt:1 1949
 11. İlçe Anketi 1960 Ankara (Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı)
 12. Meteoroloji Bültenleri
 13. Genel Nüfus Sayımları Broşürleri Plan
- Önsöz
Yeri, sınırı, yüzölçümü

I.FİZİKİ COĞRAFYA

- 1) Röliyef
- 2) İklim
- 3) Toprak ve nebati örtü
- 4) Hidrografiya

II. BEŞERİ COĞRAFYA

- 1) Çevrenin kısaca tarihçesi
- 2) Kaza nüfusu
- 3) Yerleşme
- A) Merkez
 - a) Konum ve durum, topoğrafyası
 - b) Mesken tipleri
 - c) Belediye
- B) Köyler
- 4) Sağlık durumu
- 5) Kültür ve sosyal durumu

III.İKTİSADİ COĞRAFYA

- 1) Geçim ve vasıtaları
 - 2) Ziraat durumu
 - a) Ziraat mahsulleri
 - b) Mülkiyet durumu
 - c) Çeşitli ekilişler
 - 3) Hayvancılık
 - 4) Ormandan edinilen istifade
 - 5) Ulaşım
 - 6) Sanayi
 - 7) Ticaret
- NETİCE**

Kazanın Yeri, Sınırı, Yüzölçümü

Andırın, Maraş iline bağlı bir kazadır. Maraş kazasının batısında olup, ondan Ceyhan nehri ile ayrılmaktadır.

İlçenin doğusunda Maraş kazası, kuzeyinde Göksun ve Saimbeyli, kuzey -batısında feke, güney -batısında Kadirli, Güneyinde Bahçe, Güney-doğusunda Türkoğlu kazaları vardır. Yüzölçümü 1280 km²'dir.

1) Fiziki Coğrafya:

Kazayı röliyef bakımından ikiye ayırmak yerinde olur.

a) Dağlar

b) Ovalar

a) Dağlar

Amanos dağlarının orta Toroslara kavuştuğu mntka Andırın havalisini teşkil eder. Amanos dağları bu bölgede 2500 metreye kadar yükselir.

Andırın'ın güneyinde, Bahçe kazasının sınırı üzerinde Amanos dağları BEREKET dağları ismini alırlar. Andırın'ın güney-doğusunda Bereket dağları 1150 m. yüksekliğe erişirler. Bu dağlar batıya doğru büyük bir çukurluk bırakarak batıda Kadirli'den başlayan ve aşağı Andırın'da güneyden Kuzeye doğru bir birinin devamı olarak tepeler halinde Yanalak dağı, Asarkaya, Alamazı sırtı isimleri altında ilerleyerek Başdoğan dağlarına kavuşurlar. Bunlar yüksek dağlar değildirler. Aynı zamanda kayalıktırlar. Andırın'ın doğu kesiminde merkez kazanın sınırı üzerinde kuzeye doğru ilerleyen, keza, Bereket dağlarının bir devamı olan Balk dağları yükselir. Bu dağların en yüksek yeri 1800 metredir. Bunların kuzey-batısında, kısmen paralel durumda merkezi bir vaziyet arz eden Sarımsak dağları vardır. 1650 m. yükseklikte olan bu dağlar kuzey-doğuya doğru devam ederek Maraş sınırını aşarlar. Sarımsak dağları kayalık ve sarpdır. Bunun kuzey-doğusunda Elma dağı yükselir. Andırın ile Maraş kazası sınırına doğru gidildikçe Köşürge dağı ismini alır. Ve burada 2060 metreye yükselirler. Sınırı geçtikten sonra Karadağ ismi ile devam eder. Keza, kuzey -doğuda Aşma dağı 2139 metre yüksekliğe erişir. Andırın -Maraş kazası hududu üzerindedir. Kuzeye doğru ilerleyerek Hübek dağları ismini alır. Ve 2405 metre yüksekliğe erişmektedir. Aşma dağı, kuzeyde Göksun sınırını batıda ki Gayıranlı dağlarına bağlayan

bu Hübek dağlarıdır. Gayıranlı dağları 2260 metre yüksekliktedir. En sarp ve yüksek dağlardır. Gayıranlı dağlarının güneyinde Geben ve Sisne ovaları yer alırlar. Kuzey batıda ise, Çığışar ve Savrun dağları mevcuttur. Batıya doğru devam eden bu dağların en yüksek zirvesi Akça dağdır. Yüksekliği 2500 metreyi bulur. Burada harmankaya (2000m), Delihöbek (2216 m.) Ziyaret dağı ve Başkesik dağları Çokak köyünün hemen kuzeyinde aşılmaz gibi görünen sarp dağlarıdır. Çok az geçit verirler.

Batıda Tırıl ve Karadut dağları sıralanırlar. Güney ve güney batıya doğru ilerleyerek Andırın - Kadirli sınırını aşarlar. Çokak vadisinin güneyinden başlayan Tırıl dağı güneye ve Güney- batıya doğru ilerledikten sonra Kadirli sınırı dahiline girer. Ancak güney uçları Andırın'ın batı tarafında merkezi bir vaziyet arzeder. Bu dağlar kayalık ve 1750 m. civarındadır. Karadut dağları 1500m. yükseklikindedir.

Bu Andırın dağları arasında umumiyetle Kuzey-güney istikametini almış vadiler, dereler ve çaylar vardır.

b) Ovalar

Andırın ovalarının sahası, yüzölçümünün ancak dörtte biri kadardır. En büyük ovası Güneydedir. Ve aşağı Andırın ismi ile tanınır. Bu ova Güneyde Ceyhan ırmağı ve Çukurova, batıda Keşiş suyu, doğuda Yanalak dağı, Alamazı sırtı ve Asarkaya, kuzeyde Başdoğan dağları ile çevrilmiştir. Ortalama yüksekliği 300 m. civarındadır. Ova, Ceyhan ırmağının Keşiş suyunun ve Andırın suyu ile sel ve seyelanların getirdikleri birikintilerle meydana gelmiştir. Bu sebeple toprağı verimli ve siyah renge sahiptir. Burada Akdeniz iklimi hakim olduğu için her bakımdan onun karakterlerini taşır.

Andırın'ın kuzey kesiminde, Akça dağın doğusunda Akifiye ovası Çığışar dağlarının güneyinde Çokak ovası bulunur. Bu iki ova küçüktürler. Ve bir birbirinin de devamıdır. Aynı zamanda verimli de değildirler. Yükseklikleri 1400 m. kadardır.

Gayıranlı dağlarının güneyinde 1600m. yükseklikte Geben ve Sisne ovaları yer alırlar. Bu ovalar genişçe düzlüklerden ibarettir. Verim derecesi vasattır. Burada da Step iklimi hüküm sürmektedir.

Jeolojik yapısına gelince; Andırın arazisi Toros yapısına bağlıdır. Bu bölge tektonik'in başlıca hususiyeti Torosların dış sırasının Suriye platformuna çarparak ezilmesi neticesi tali iltivaların ve faillaların husule gelmesidir. Aynı arazinin Toroslarda başka ve yine güneyde daha başka Facies göstermesi Jeolojik bakımdan tetkiki güçleştirdiği gibi karışık vaziyetler de arz etmektedir. Fakat Morfolojik bakımdan bir tefrik yapmak mümkündür.

Mıntıkada ehemmiyetli bir çok dağ sıraları göze çarpmakta ve bu dağlar, aralarında bulunan oluklar vasıtasile birbirinden ayrılmaktadır. Bu bölgede heyeti umumiyesiyle ve geniş manada rusubl arazi silür, devan, karbon'a ait olup şistlerden mürekkeptir. Alp fasiyeslerini havi trias, bu birinci zaman arazisi üzerinde transgressive ve diskordant bir durumdadır.

Andırın'ın doğusunda ve güneyinde boz ve beyaz renkli büyük ve sert bir kalker aflörman'ı vardır. Fosil azdır. Transgressive vendolonen flyschi ile kalkerler çevrilmiş vaziyettedir. Daha güneyde üst trias kalkerleri ve nihayet serpantinler vardır.

Kazanın merkezi ve batı kısmında üst kratese ait arazinin varlığı açıklanmış ve bunu Miosen (deniz fasiyesi) ikiye ayrılmıştır. Kuzeyde ise, batıdan doğuya doğru üst kratese, Miosen (deniz fasiyesi), eosen filiş ve tekrar üst kratese arazisi sıralanmıştır.

Adana ve Maraş arasında bulunan "phycodes" şekillerini ihtiva eden arazi Broili ve Grothe tarafından hipotetik olarak alt silüre atfedilmiştir. Fakat bir kısım jeologlar (başta Blumenthal) fosilli silün tabakalarına rastlanmadığını söylemişlerdir.

2) İklim

Andırında bütün rasatları yapılabilen bir meteoroloji istasyonu henüs mevcut değildir. Yalnız yağış ve rüzgar rasatlarını yapan bir istasyon 9/1/1953 senesinde açılmıştır. Daha evvel bir yağış aleti ile zirrat teknisyenliği yağışı tespit ederdi. 1953 yılında açılan istasyon dördüncü sınıftır. Bu küçük istasyonun ve yerli, aynı zamanda yaşlı kimselerin edindiği tecrübelerle göre kazanın iklimini şu şekilde izah etmek mümkündür.

Andırın kazası denizden uzak ve yüksek bir araziye sahiptir. İlçe Akdeniz iklimi ile

içanadolu iklimini birbirinden ayıran ve Avarızı kuvvetli bir mintıkada yer almıştır. Dolayısı ile her iki iklimin tesiri altındadır. Andırında hüküm süren iklimin hususiyetleri dikkate alınacak olursa, bu bakımdan kazayı iki kısımda incelemek mümkündür.

• Aşağı Andırın (Ovalık Saha):

Burada Akdeniz iklimi hüküm sürmektedir. Yaz mevsimi kurak ve sıcak, kış mevsimi ise, oldukça ılık ve yağışlı geçer. Yaz aylarında atmosfer sakindir. Kurak mevsim birkaç ay devam eder. Soğuk mevsim ise, nisbeten mutedildir. Atmosfer daha karışıktır. Gök her zaman berrak değildir. İntikal mevsimleri de yağışlı sayılır. Yaz aylarında sağanak halinde yağmurların yağdığı görülür. İlk baharda dolu şeklinde yağışlar da olur.

• Yukarı Andırın (Dağlık Saha):

Bu mintıka iklimi geçiş sahasına tekabül eder. Akdeniz ikliminin tesiri azalmıştır. Step ikliminin hususiyetleri belirmeye başlamıştır. Kış mevsimi az soğuk, yaz ayları ise oldukça serin geçer. Soğuk mevsimde en düşük suhnet -5 derece civarındadır. En soğuk günler umumiyetle Ocak ve Şubat aylarında görülür. En yüksek sıcaklıklar Temmuz ayına tekabül eder. Yaz ayları, kış mevsimine nisbeten daha kurak geçer. Fakat hemen her mevsimde yağış olur.

Kar şeklinde yağışlarda olur. İlk kar Ocak ayında düşmeye başlar. Fakat daha çok Şubat ayında yağar. Bu sebeble Şubat ayına "Karın harmanı" ismi verilmiştir. Kar devamlı değil, kesikli ve aralıklı yağar. Kasabaya 130 cm. karanlıkta karın birkaç gün içinde düştüğü müşahade edilmiştir. Çığışar, Çokak ve Geben gibi yüksek yerlerde kurulmuş köylere kar devamlı ve çok miktarda yağar. Hatta bu sebepten Çığışar köyü halkı kış mevsimini Kadirlide geçirmektedirler.

Don hadisesi çok fazla görülmez. Kasım ayında başlar Mart ayında nihayet bulur. Sis çok görülür. Hemen hemen her mevsimde sisli günler vardır. İlk baharda çok kesifleşir.

Rüzgarlara gelince; kasabada rüzgarların esiş istikameti şöyledir: ilk baharda ve yaz aylarında daha ziyade güney ve güney-batıdan, sonbaharda ve kış mevsiminde ise kuzey-batıdan, kuzeyden ve kuzey doğudan eserler.

Andırın ve Çevre

Çevre, hepimizin bildiği gibi etrafımız, yani yaşanılan yerdir. Yaşanılan çevrenin doğal olması insanın yaşam kalitesinin ölçüsü kabul edilmektedir. Bu nedenle, çevrenin önemi gittikçe anlaşılmakta ve insan yaşamı için hayati önem kazanmaktadır. İnsanlar artık tercihlerini doğal olandan yana yapmaktadırlar. Öyle olunca da doğal olan her şey özellikle doğal çevre daha çok önem kazanmaktadır.

Bu nedenle çevrenin doğal kalması çalışmalarının önemi de artmaktadır. Çevrenin korunması için neler yapılmalıdır? Bu soru insan beynini arayış içine sokuyor. İnsanlar doğayı korumak için çözüm aramaktadır. Bu çözümlerin başında çevre dengesini bozmamak gelmektedir. Ancak hepimiz ekolojik dengenin bozulması için el ele çalışmaktayız! Bu tüm doğayı kullanma savurganlığımızdır. Örnek olarak, suyun kullanılması, çevredeki canlıların yok edilmesi, doğal dengenin korunması için çok önemli olan göller, pınarlar gibi kaynakların yok edilmesi, ağaçların kesilmesi bunların hepsi doğal dengenin bozulması için bir basamaktır. Göletlerin yapılması da ayrıca bir doğa katliamıdır. Bu nedenle yukarıda belirtilen işlerden mümkün olduğu kadar uzak durmak gerekir. Ayrıca bu işleri yapanları uyarmalı ve yapmalarına engel olunmalıdır.

Andırın'da da doğal dengenin bozulmasına neden olacak bu tür işler yapılmaktadır. Bunları tek tek sayarak gözlerimize sermek istiyorum.

Çınar Geçidinin Su Altında Kalacak Olması
Çınar geçidi, her mevsim Andırın halkının, misafirlerin dinlendiği, rahatladığı, nasca vakit geçirdiği doğa parçasıdır. Neredeyse her Andırınlı yazın buraya serinlemek ve dinlenmek

için gelir. Elektrik üretmek için Çınar Geçidinin altında yapılacak barajın, Çınar Geçidini tümünden su altında bırakacağı söyleniliyor. Baraj yüksekliği düşürülemez mi veya daha aşağılara çekilerek Çınar Geçidi kurtarılmaz mı? Vicdani olan herkesin bunu düşünmesi ve tartışması lazımdır.

Sütlüklü Gölün Doldurulması

Sütlüklü Göl bugün Kurucaovada bulunan elektrik dağıtım sahasının altında kaldı. Bu göl küçük bir göldü. İçinde sütlüklük vardı. Bu sütlüklük insanların vücutlarında bulunan yara, sivilce gibi vücuda uymayan yerlere yapışıklar somurarak oraları temizlerdi. Bu gölün yakınında bir de pınar vardı. O çevrede başka su yok. En yakın su Yağmurluğu'dur. Elektrik dağıtım sahası bu gölü kapatmayacak şekilde planlanabilir ve bu göl korunabilirdi, ama yapılmadı bu tek göl ve pınar kapatıldı, yok edildi. Sütlüklü göllerinin dünyada ne kadar önemli olduğunu hepimiz duyuyor ve okuyoruz.

Karasuyun Tümünden Alınması

Kahramanmaraş Belediyesinin su inşaatında çevrenin bozulduğunu gözlemleniyor. Karasu gözünün bulunduğu su kaynayan yerler şimdi kupkuru duruyor. İshale hattının geçtiği karasu vadisi sağlı solu bozulmuş durumda. Halbuki, aynı dönemde Andırından geçen BTC boru hattı öylesine titiz geçirildi ki, çıkan taşları bile eski yerine konuldu. Hattın geçtiği yeri bakınca anlayamazsınız. Demek ki çevreyi korumak önce bilinçli olmaktan geçiyor.

Akgümüş Gölünün Kuruması

Akgümüş köyünde yaklaşık 1500 dönüm "Koca Göl" adıyla anılan yalnızca 3-4 ay susuz kalan göl vardı. Otlak ve yaylak için öntü açılarak Körsulu Irmağına bağlandı. Bu göle bütün göçmen kuşlar iner, burada yavrulardı. Gölde 3-4 çeşit balık türü bulunurdu. Şimdi ise göl oluşmuyor. Başta göçmen kuşlar olmak üzere hiçbir canlı uğramıyor.

Gölet Yapılması

Kanal olarak, göleti besleyen derenin havzası

kurutulmaktadır. Andırında adını bile sayamadığımız canlı türleri bu derelerde suların ve yaşardı. Şimdilerde kuruyan dereleri görüyor, kaybolan canlılara üzülüyoruz.

Çeşmelerin Yapılması

Dağlarda bulunan su kaynaklarının yani pınarların kapatılıp borularla başka yerlere taşınması, bunların hepsi çevre dengesini bozan işlerdir. Ormanlık alanlarda, mera ve yaylalarda, neredeyse canlıların su içeceği pınar kalmadı. Son zamanlarda nerede bir yeşillik varsa, kepeçler ile kazılarak yer altı suyu bile çıkarılıyor. Su olmadan canlıların yaşayabilmesi mümkün mü?

Bu işler yapılmamalı mı? Hayır yapılmalı ama çevre dengesini bozmadan. Bunlar da dikkatli çalışarak, projelerde ufak değişikliklerle mümkündür. Büyük ölçekli yapıların yapılacağı yerlerin; doğal yapısı, jeolojik yapısı, incelenerek doğaya zarar vermeyecek şekilde inşa edilmelidir.

İlk yapacağımız iş Andırın'da yaşayanları bilinçlendirmek olmalıdır. Çevre dengesinin korunması için, eğitim çok önemlidir. Bu konuda konferanslar düzenlenmeli, diğer eğitim faaliyetleri yapılarak insanların bilgilendirilmesi sağlanmalıdır. Çevre ihtiyacı olan bölge bozuluyorsa bu ihtiyacın çevreyi ve doğayı bozmadan karşılanması gerekir. Yarıcağ, barınma ve diğer ihtiyaçların karşılanması için yetkililerin ve ilgililerin gerekli planlamaları yapmaları gerekir. En önemlisi de Andırın'lılar olarak doğal çevrenin korunması ve doğal kaynakların verimli kullanılması için gerekeni yapmalıyız. Verimli kullanmalıyız, korumalıyız, korumayanları uyarmalıyız. Üzerimize düşen önlemleri almalı takipçisi olmalıyız.

Doğada bizim gibi canlıdır. Korunmak ister. Ama doğa, hele Andırın doğası biz insan oğlundan daha cömert ve anlayışlıdır. Biz doğayı ne kadar yaşatırsak o daha fazlası ile bize geri dönmektedir. Unutmayalım doğa varsa Andırın vardır.

DOĞA VARSA ANDIRIN VARDIR

İkinci Yazıları

Giriş niyetine:

Büyük Doğu, Serdengeçti, Hareket, Diriliş ve Edebiyat dergilerinin ağabeyliklerini tamamlayıp ortadan çekildikleri ya da ilk günlerindeki atılma sahip olmadıkları bir dönemde yayın hayatına başlar ve 80 ihtilali ilk gençliğinde soluklanmış, önlerindeki neslin savruluşunu, şaşkınlığını apaçık görmüş yeni bir neslin varlık dünyasında vücut bulur İkinci Yazıları. Az önce saydığımız dergilerdeki dünya algısından beslenen nesil için elzem bir ihtiyaçtır sesine ses katmak ve zor şartlar içinde İkinci Yazıları uzatır başını. Önceleri ancak merkezdeki kurumsal dergilerde ses verebilen, edebiyatın içinde yol bulan edebiyatçıların ilk defa bir taşra dergisinde yazarak edebiyatın merkezinde yer bulabildiklerini görürüz. Bu, İkinci Yazılarının hanesine büyük bir başarı olarak kaydedilebilir. Ne ki, taşra'yı aşip dışlanmamayı başarabilmek pek ama pek az edebiyat dergisine nasip olmuştur yüz elli yıllık edebiyat neşriyatı tarihimizde.

Künye:

Dergi Adı: İKİNDİYAZILARI

Kurucu ve Sorumlu İsim: NEDİM ALİ

(Mehmet Ali Zengin)

Yayınlanma Yeri: ANDIRIN / KAHRAMAN

MARAS - SANAT MATBAASI

İlk Yayınlanış Tarihi: 23 NISAN 1985 (Bir

Yapraklık Sanat Sayfası)

Dergi Oluş Tarihi: HAZİRAN 1987 (57. Sayı)

Postscript Bölümünün Başlaması: MART 1990

(Nedim Ali'nin Kısa Notlarını İçerir)

İki Aylık Çıkmaya Başlaması: OCAK 1993

Yayın Hayatının Sona Ermesi: EKİM 1994

(131. Sayı)

Andırın Postası'nın içinde tek yapraklık sanat sayfası olarak 23 Nisan 1985 yılında edebiyat dünyamıza "merhaba" der İkinci Yazıları. Tek yapraklık gazeteye tek yapraklık bir sanat eki eklemek, hem de Andırın'da, urkunun ötesine bakmaktır ve Nedim Ali mektuplarından anladığımız kadıyla daha matbaayı kurmadan böyle bir düşe sahiptir. Güzel bir tabirle "salt bir edebiyat dergisi için matbaa kuran ilk insandır" o. Sadece nerede, ne yapacağına karar verememiştir ve tam bu noktada Kamil Aydoğan da el uzatır bu düşe; yürüyüş başlar. 1987'de müstakil bir sanat eki olarak yayınlanır ve 10 Ekim 94'e kadar bu şekilde büyüyerek, misyon olarak olmasa da biçim ve vizyon olarak değişir, yeni deneyimler gerçekleştirir. 131 sayı, on yıl yayınlanır İkinci Yazıları. Dile kolay da söylemesi, kaç ulusal menseli dergimiz vardır 100 sayının üzerinde çıkabilen? Hele ki taşrada hem de böyle dolu dolu içeriği barındırarak bu kadar uzun süre yola devam etmek hiçbir dergiye nasip olmamıştır.

İkinci Yazıları bir sığınak, bir ortam buluşması, sessizce akan bir güzelliştir. Belki sanı sayfalarıydı bu sıcaklığı veren, belki de derin derin bakıp, dostlarıyla gece yarlarına kadar şiire, hayata, aşka dair sohbet eden Nedim Ali'nin

muhabbeti ve belki kısa ya da uzun binlerce mektup. Bir de alınteri, hem de ücreti dünyada beklenmeyen, sanat matbaasına dökülen alın teri. Dergi, tamamen ücretsiz dağıtılıyordu. İki binin üzerindeki aboneye her ay düzenli dergi ulaştırmak tam anlamıyla fedakârlık ve edebiyat sevgisi örneği idi; bu fedakâr insan, bu yüreğinde edebiyatı yaşatan adam da Nedim Ali'ydı. Her şeye rağmen (bazı dostlarının uyarıları, dahası kızmaları da dâhil) Nedim Ali paraya buluşturmadı elini. Kotardıği iyi niyeti, samimiyetti, muhabbeti ve bu da ona yetiyordu. Hem dergide yer alan isimlerin hem de dergiden az çok haberdar olanların en çok üzerinde durduğu şey derginin "sıcaklığı"dır. Bu maddiyatı öteleyiş, bu samimiyet, bu iyi niyet okurları kuşatmış, belirttiğim sıcak iklimi oluşturmuştur. İkinci Yazıları deyince ilk akla gelen de, en çarpıcı yön de bu sıcaklıktır.

100 Türk Büyüğü

Derginin en dikkat çeken bölümlerinden birisi önce 60. sayıda kimlik belirlemesi adıyla yayınlanmaya başlayan daha sonra 89. sayıda Kemal Sayar'ın 100 Türk Büyüğü olarak isimlendirildiği ve yeni bir şablon oluşturup ilk olarak bazı isimlerin gözleme, tanıdıklığa (dahası arkadaşlığa) dayalı biyografi bölümüdür. Burada amaç Kemal Sayar'ın da başlangıç yazısında belirttiği gibi çevrede bulunan "ehli-dil ve ehli-gönül" olan kişilerin tespit edilip tarihe bir not olarak bırakılmasıdır. Daha da ötesi onları kendilerine açılmayan kapılarda bırakmamak, yeni bir pencere açıp öteye daha da öteye taşımaktır. İşte o vakitlerin ötesini aşip gelen bu 100 Türk Büyüğü'nün bazıları: Nedim Ali (Mehmet Ali Zengin), H. İsmail Yasin (Kamil Aydoğan), Kamil Doruk, Yunus Develi, Şaban Abak, Mevlana İdris, Hüseyin Atlansoy, Gökhan Özcan, Ahmet Kekeç, Necip Tosun, Cemal Şakar, Hasan Ali Kasır, Mehmet Ermin Alper, Yayyip Atmaca, Bestami Yazgan, İsmail Aykanat, Nazir Akalin, Hüseyin Akın, Metin Önal Mengüşoğlu, Şerif Benekçi, Recep Karip... Edebiyat dünyamız içinde ne kadar da tanıdık sınırlar değil mi? 100 Türk Büyüğü tamamlanamaz, 108. sayıda 89. kişiyle son bulur. Kemal Sayar, Nedim Ali'yi 89. sayıda şöyle anlatıyor: "Hasret geceleri şairi. Asıl adı M. Ali Zengin. 1961, Andırın. Okuma yazmayı ilkokulda öğrenmiş. Bundan sonra tahsil ve kültürünü resmî kurumlarla değil de, kişisel çabalarıyla sürdürmeyi yeğlemiştir. Sahibi ve genel yayın yönetmeni olduğu gazetesi, Andırın Postası'nda, İkinci yazıları gibi, hiç de bir kasabaya 'yakışmayan' sanat dergisine yer veriyor. Bir rivayete göre yılda bin beş yüz civarında mektup yazıyor. Dr. Mehmet Gül'an pek yakın bir akrabası. İle de Hasret Geceleri şairi. **Andırın'da şiirden kuşlar salıyor gökyüzüne.**"

İkinci Yazıları 200'den fazla kaleme ev sahipliği yapmış, birçok genç kalemi edebiyat dünyasına kazandırmıştır. İkinci Yazıları'nda yazı yayınlayanlardan bazıları şunlardır: **Nedim Ali (Mehmet Ali Zengin), H İsmail**

Yasin (Kamil Aydoğan), Ahsen Bedir Aklaf, Ömer Erdem, Kamil Doruk, Arif Ay, Feramuz Aydoğan, Atif Bedir, Yunus Develi, İhsan Deniz, M. Akif Kireççi, Recep Karip, Ulviye Zeynep İlbak, Şaban Abak, Mevlana İdris, Hüseyin E. Atlansoy, Kemal Sayar, Kamil Yeşil, Cevdet Karal, Hakan Albayrak, İsmail Aykanat, Hüseyin Akın, Gökhan Özcan, Halime Toros, M. Fatih Uğurlu, Nazir Akalin, Serap Ural, Nurullah Genç, İbrahim Kıras, M. Ruhi Şirin, Fatma Şengil, Cihan Aktaş, Mehmet Ragıp Karçı, Bahattin Karakoç, İlhami Atmaca, Ali Çolak, Hüseyin Hatemi, Hüseyin Hatemi... Şu anda edebiyat dünyamızın "ustalarından" olan otuzdan fazla isim. Böyle bir kadronun taşranın da taşrasında yer alan bir kasaba-ilçede yayınlanan dergi etrafında toplanması İkinci Yazıları'nın gerçekleştirdikleri hakkında bize daha açık bilgiler sunmakta ve derginciliğimizde kendine özel bir yer açmasını daha iyi anlamlandırmamıza yardımcı olmaktadır.

Vurgulanması gereken bir husus da İkinci Yazıları'nın dergi yöneticiliğimize getirdiği yeniliktir. Genelde bir, hadi ki iki-üç isim yönetiminde çıkan dergilerimizin aksine ilk 89 sayısında H. İsmail Yasin tarafından yönetilen dergi daha sonra otuz yedi farklı isim yönetiminde çıkar. Bu, yazı türü ve yazar ismindeki çeşitliliğin artmasını da beraberinde getirmiştir.

Bir Değini

Şadırvan, Beste, Bizim Belde, Bürde, Cemre, Güneyde Kültür, Güneysu, Kar Çiçeği, Mihmandar, Erciyes, Gülpınar, Kervan, Kül, Rint, İlçede Kültür, Size, Seher, Samanyolu, Köprü, Sanat Bülteni ve İkinci Yazıları gibi dergiler bu yıl da yaşama mücadelesi vererek, genç sanatçı ve araştırmacılarla sayfalarını açtılar... İkinci Yazıları'nda Mevlana İdris ve Mehmet Efe'nin güzel şiirlerini okuduk.²

İkinci Yazıları'nı çıkarmaktan öte Nedim Ali, Hasret Geceleri şairi olarak bilindi. Nedim Ali'yi rahmetle anarken yazıya HASRET GECELERİ I şiiriyle son vermek istiyoruz.

HASRET GECELERİ I³

şimdi
ne güzel bir aynılık yaşıyoruz, böyle başlıyor mektup sulara sarılmışım yüreği akıyor, içim kalkıyor- neyse onlar- onlara karşı buruk bir gülümseme, buruk bir sevinç, taş gibi bir yalnızlık insanların çoğaldıkları ve yoruldukları boşlukta.

ne zaman başkaldırsam, ne zaman yemin etsem hep aklımdadır o zemherilerde büyümüş erzurum'lu bir erkek- üstelik şair- ve küçük bir İstanbul besler koynunda ne zaman sevdalansam yine terk edilmiştir ve bilir ki hayatın provası yoktur.

Birkaç söz de BizdeN...

E vveliminde, herkese selam edelim. Andırınlı dostlarımızdan İstanbul'da bir dayanışma platformu oluşturulduğunu duyduğumda pek sevinmişim. Kâğıthane ilçemizin değerli ve başarılı kaymakamı Sayın Ahmet Narinoğlu, bu platforma hem fikir babalığı ve hem de aktif anlamda öncülük yapmıştır. Kendisine Andırınlılar müteşekkirdir eminim ama ben de Çukurova havalisinden biri olarak ayrıca teşekkür ediyorum.

Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar), seslerini daha iyi duyurmak için, üyeleri ve/veya destekleyenleri ile aralarındaki bağı koparmamak, daha da güçlendirmek için ve son tahlilde de etki alanlarını genişletmek için basım-yayım araçlarına ihtiyaç duyarlar. Kuşkusuz, ülkemizdeki STK'ların fiziki ve ekonomik şartları dahilinde basım-yayım aracına sahip olmak, bir dergi vs. çıkarmak oldukça meşakkatli bir iştir.

"TİRŞİK" Dergisini hazırlayan arkadaşlara

bu meyanda haklarını teslim ile teşekkür boynumuzun borcudur. Bize de nazik bir davet ile yazmamızı teklif ettiler. Memnuniyetle kabul ettik. Elden geldiğince dostlarımızın gayretine katkıda bulunmaya çalışacağız.

Ve fakat yıllardır içime dert olan bir konuyu - içimden bir ses hiç de doğru yer ve zaman olmadığını söylüyor ama - sizinle paylaşmalıyım değerli okurlar... Anlatayım efendim;

Bu satırların yazarı, Andırınlı değildir. Özbeöz Kadirilidir ey ahali! Dergiye yazı yazmamı rica etmek üzere kıymetli ağabey Hüsnü Karıcı aradığında aklımdan ilk geçen konu bu oldu. Bu satırları okuyanların yüzünde tebessüm oluşturan "Andırınlı olma" durumu benim son on yılımı işgal eden bir problemdir... Halen dahi İstanbul'da yaşayan ve Andırınlı olmaktan pek derin bir memnuniyet duyan bir dostum ile henüz üniversite öğrencisi olduğum günlerde

tanışmıştık. Yeni insanlarla tanışırken kendisi veya eşi, beni hem arkadaş ve hem de hemşehri kontenjanından tanıştırdılar idi. Başlangıçta pek masum kabul ettiğim bu tanışma diyalogları, bir süre sonra benim yeni edindiğim bir çevrede "Andırınlı olduğum" şehir efsanesini kulaktan kulağa yaydı.

Düzelte ne kadar canım çıktı yahu!

Oı sebepten, Hüsnü Karıcı bey, "Sadece Andırın dergisi olmasın, çevre ilçelerden illerden olan arkadaşlarımız da yazsın diye düşündük" deyince içim rahat gönlüm ferah "tamam" dedim.

Bu satırların yazarı çevre illerden birinin ilçesindedir efendim.

İlk yazıda bu mevzuu bir vizuza kavuşturulmuş da sonraki sayılarda anlatacak daha çok dardımız, dileğimize ve dahi sözümüzdür.

Ormanlarımız...

D ünya ısınıyor, iklimler değişiyor, afetlerin sayısı ve şiddeti artmaya devam ediyor. Dünyamız çölleşmeye, açlığa, susuzluğa doğru giderken doğal dengeler bozulurken çözüm olarak yeşil örtüyü korumak ve genişletmekten başka bir çaremiz kalmadığını düşünüyorum.

Ama biz ne yapıyoruz?

Nefes almamızı sağlayan, topraklarımızı, suyumuzu koruyan, binlerce canlinin yaşam

kaynağı ve yuvası olan ormanlarımızı korumamız gerekirken onları adeta bir yakacak ihtiyacı olarak görüyoruz.

Halk arasında orman; sadece bir ağaç topluluğu veya yakacak ihtiyacını karşılayan bir varlık olarak algılanmaktadır. Hâlbuki orman; ağaçlarla birlikte diğer bitkiler, hayvanlar, toprak, su, iklim gibi canlı ve cansız tabiat faktörlerinin birlikte oluşturduğu doğal bir bütünlüğü ifade etmektedir.

Şirin ilçemiz Andırın denge ve tabiat açısından ağaç türünün hemen hepsine kucak açacak bir örtüye sahiptir. yıllar öncesine baktığımda (1980'li yıllarda) Kabaktepe adıyla nam salan (Halk arasında başsak diye bilinen) yerde Andırın Orman İşletmesi tarafından dikilen fidanlar heredeys 40-50 kuturuna geldi. Yani o maki durumundaki koskoca dağ şimdi

alabilmesine baş kaldırıyor gökyüzüne doğru. Yani mükemmel bir görüntü. Tertemiz bir orman. O yıllarda ilçenin birçok yerinde Çokak Köyünde, Çiğsar Köyünde, Çatak mevkiinde, her bahar mevsiminde işletme tarafından fidanlar dikilirdi. Hem de binlerce fidan.

Ağaç bayramlarında okul öğrencileri toplu halde giderler fidanlar diker, yeşilin nasıl oluştuğunu ve nasıl korunduğunu öğrenirlerdi.

Oysa şimdi ağaç bayramları bile eskisi gibi aktif kutlanmıyor....

Orman denince aklımıza yakacak ve kesecek geliyor...

Daha yeşil bir ilçe istiyoruz. Hemen her yerde. Eğer bir ağaç kesiyorsak hemen yanına yenisini dikelim. Kİ doğanın yeşili kaybolmasın.

1. Proje Konusu

Ülkemizin gençleri, girişimci yazılımcı olarak eğitilerek, internet üzerinden çalışacak yazılım geliştirme ekipleri oluşturulacaktır. İnternet üzerinden çalışacak yazılım ekipleri ileriki dönemlerde tüm Türkiye'ye yayılarak ulusal yazılım ekiplerinin yetiştirilmesi sağlanacaktır. Eğitimler, **Microsoft Visual Studio 2008 c# ve ASP.NET Web Programlama ve Ms SQL Server 2008** veritabanı üzerine verilecektir. Ekip Çalışması, **Microsoft Visual Studio Team Foundation Server 2008** üzerinde yapılacaktır.

2. Proje Amacı

Yazılım geliştirmeyi öğrenen gençler internet üzerinden proje geliştirerek ülkemizde veya internetin gittiği her yerde iş yapma imkânına kavuşturmak.

3. Projenin Hedefleri

- Andırınlı gençlerin eğitimi ve projenin genişletilerek ulusal yazılımcı grupların oluşturulması.
- Gençler, e-egitim teknikleri ile eğitilerek buldukları yerden yazılım geliştirmeyi öğreneceklerdir.
- Yetişen gençler yazılım üretmek istihdam imkânına kavuşacaklardır.
- Yazılım eğitimi sonucunda, ulusal yazılım geliştirme gruplarının yetiştirilmesi sağlanacaktır.
- Yetişecek yazılım grupları Ülkemiz için önemli yazılım projelerinin geliştirilmesine katkıda bulunması sağlanacaktır.
- Andırın gelişim platformu önderliğinde Andırınlılardan oluşan yazılım ekipleri oluşturulacaktır. Daha sonra projenin tüm ülkemize yayılması sağlanacaktır.

4. Proje Ortakları

- Andırın Belediyesi
- Andırın Meslek Yüksekokulu
- Andırın Gelişim Platformu

5. Proje Beklenen Faydalar

- Andırınlı gençler bilim ve teknoloji yönünden donanımlı hale gelecektir.
- Bileşim teknolojisi sayesinde dünyadaki yenilikler Andırına taşınacaktır.
- Andırınlı gençler bileşim teknolojileri alanında yönlendirilerek iş ve meslek sahibi olacaklardır.
- Andırın İlçesinden göçün önlenmesi sağlanacaktır.
- İlgili yerli ve yabancı işletmelerin yöreye ilgisi çekilecektir.

@ Proje Dünyası

İnternet Üzerinden Çalışacak Yazılım Geliştirme Ekibi Eğitimi Projesi

6. Proje için gerekli donanım ve yazılım ihtiyacı

Gerekli Donanım ve Yazılım	Tutar (\$)
1. Server Kurulumu (Andırın Gelişim Platformu/ İstanbul)	4.000
1. Server için İşletim sistemi Microsoft Windows Server Enterprise 2008	4.200
2. Server Kurulumu (Andırın Gelişim Platformu/ İstanbul)	4.000
2. Server için İşletim sistemi Microsoft Windows Server Enterprise 2008	4.200
Veritabanı Kurulumu	
Microsoft SQL Server Standard Edition 2008	1.800
Microsoft Visual Studio Team Foundation Server 2008	2.700
Toplam Bütçe	19.100

7. Görevler

- Proje ortakları gençliğin çalışacağı uygun ortama hazırlayacaktır.
- Proje için gençlerin katılımı sağlanacaktır.
- Alt yapı hazırlanacaktır.
- Donanım, araç-gereç ve malzemeler temin edilecektir.
- Kaynak yerli ve yabancı destek aranacaktır.

8. Proje Yürütücüsü

Dr. Hikmet Maraşlı KSÜ Andırın Meslek Yüksekokulu Öğretim görevlisi

9. İletişim

e-mail: drhikmet@ksu.edu.tr Tel: 506 239 37 46 - 539 564 35 01

ADANA - KOOP

S.S. Adana Konut Üretim Yapı Kooperatifleri

Halkkent

Öğretmenkent

Ulukışla Yaylakent

KONUT TA MUTLULUĞUN ADRESİ
ADANA-KOOP

www.adanakoop.blogspot.com

KONUTUN ADRESİ...

Sular Cad. Cemalpaşa Mah. 2 Sk. Altınbüken Apt. 34/5 01120 ADANA
Tel: 0322 459 56 18 (Pbx) FAX: 0322 458 03 95

ANDIRIN POSTASI

"yaşam devam ediyor"

22. YIL 3 OCAK 2006 SAYI: 1096

SALI GÜNLERİ YAYIMLANIR

besler@beslersucuk.com www.beslersucuk.com

"Yenince Besler Yenir"

MODA GİYİM

"Modayı Bizimle Takip Edin"

VAHDET AKSOY

Yeni Mahalle Hükümet Caddesi No: 40 ANDIRIN
Telefon: (0344) 561 2244
GSM: (0535) 616 50 29

 BİZİNGAZ

ÖZKÖK PETROL

Akaryakıt Ürünleri Madeni Yağ ve
LPG Otogaz Satış İstasyonu

Andırın - Göksun Yolu Üzeri Geben Kasabası Andırın / K.MARAŞ
T. 0344 586 70 43 GSM: 0532 684 89 91 - 0535 942 85 61

Yazı Yazmak

Kültür-sanat-edebiyat sayfalarında
yazı yazmak isteyen gençlere
bazı tavsiyeler

Yazı Dersleri-1

**Yazmak eğitime benzer. Nasıl eğitimin yaşı yok ise,
yazmak da öyle. Yeter ki isteyin, her yaşta yazarsınız.**

1-GİRİŞ

Yazı yazmak kolaydır. Yazmak zevklidir. Yazmak üretmektir. Eser ortaya çıkartmaktır. Güzeldir. Hevesli olan herkese tavsiye ederim.

Yazı yazarken kendinizlesiniz. Siz, kalem ve düşünceleriniz. Dördüncüsü yok. Bunun anlamı, yazarken yalnızsınız ama yalnız değilsiniz!

Yazı yazmak bir uğraştır. Uğraşta çaba, emek, gayretle yapılır. Yazmak için dağarcığın dolması gerekir. Dağarcık dolmadan da yazılır, ama doyurucu olmaz. Ağırılığı olmaz. Okuyanı tatmin etmez.

Yazı yazmak üç şekilde ortaya çıkar.

1. Mecburiyetten. Ödev, görev, araştırma, rapor hazırlama gibi işleri yapar ve sonuçlandırırken insanın yazıyla yazmak durumu doğar.

2. Zevk için yazmak. İçindeki hevesi, merakı gidermek için yazılır. Daha çok özentiyile, etkilenmekle başlar. Takdir toplarsa yazmaya devam edebilir kişi

3. Meslek edinmek gayesiyle yazmak. İşin en zor tarafı başlamaktır. Niyeti olanlar en erken yaşta başlamalıdır. Her mesleğin olduğu gibi yazarlığında temeli vardır. Eğitimi vardır. Ona uygun yaşı var.

Yazmak eğitime benzer. Nasıl eğitimin yaşı yok ise, yazmak da öyle. Yeter ki isteyin her yaşta yazarsınız.

2-NASIL YAZI YAZIYORLAR

Çoğu yazarlar yazdıklarının sır olduğunu düşünür. Ser verirden sır vermezler. Peki neden?

- Şahsi
- Ruhsal

- Sosyal
 - Mesleki
 - Ahlaki
- Nedenleri kolayca sıralayalım. Ama bence korku bunlardan farklıdır. Her insanın bir zaafı var ya;
- Zaafım ortaya çıkar korkusu
 - Yol ve yöntemin yanlışlığı korkusu
 - Eleştirilme korkusu
 - Öneminin-değerinin azalması korkusu
 - Sırrının ifşa edilmesi korkusu.

Velhasıl korku, çekinme, kıskanma gibi sebeplerle yazma alanına pek giremez. Girenlerinde çok az olduklarını, yazılanlardan anlıyoruz.

Nasil yazdıklarını pek merak etmeyin. Her yiğit yoğurdu farklı yese de neticede yaptığı iş yoğurt yemektir. Araştırın, inceleyin, yararlanın ama taklit etmeyin. Sizde kesinlikle farklı bir yoğurt yiğışiniz vardır. Bunu bulmaya çalışın.

Taklit üzerinde durmak istiyorum. Her şey taklitle başlar. Okuduğunuz bir metinden etkilenirsiniz. "Bende böyle yazmak istiyorum" dersiniz. Bakarsınız benzer cümleler kurmaktasınız. Buna taklit denir. Zamanla dağarcığınız doldukça, zihin haritanız genişler. Kendinizi tanırırsınız. Yöne ve yolunuz bulursunuz.

Müzik eğitimi alanların kendi doğal seslerini bulmaları gibi, Heykeltıraşın yonta yonta en iyi eseri ortaya çıkarması gibi, Ressamin fırça ata ata güzel olanı çizmesi gibi, Çiřtçinin meyve ağacının dalını budağı keserek yıl boyu çocuk gibi bakarak, ürün alması gibi,

Yazarlığı ile benzetirler. İlim iğne kuyu kazmaktır derler. İşin sırrı, sabir ve emek etmektir.

3-OKUMA TAVSİYELERİ

Her yazının bir türü vardır. Önce yazı türlerini, kurallarını, örneklerini incelemelisiniz. Yazdığınız alanın inceliklerini araştırmalısınız. Bu alanda en iyilerden eser okumalısınız.

Çeşitli okuma teknikleri var. Önce okuyacağınız türü veya alanı tespit etmelisiniz. Başta karma dediğimiz her türden okumada olabilir. Ama hangi türde yazmak istiyorsanız o alanda yoğunlaşmalısınız.

Okumanın çeşitleri var demiştik.

- Her türden karma okuma
- Bir alana yoğunlaşarak okuma
- Seçerek okuma
- Rasgele okuma
- Yönelenerek (Tavsiyeyle) okuma

Okumaya başlarken amacımızı, okumadan ne beklediğimize önceden tespit edin. Eseri genel hatlarıyla önce tanıyın. Nasıl okuyacağınıza karar verin.

Bunun için birkaç yol öneriyoruz.

- Altını çizerek
- Sayfalar arasına not iliřtirerek
- Kısa notlar alarak
- Özet çıkararak
- Kılavuz defter tutmak

Böylesi çalışmaya ileride işlediğiniz konuda kullanacağınız alıntılara kolayca bulmanızı sağlar.

Metinden yapılan alıntılara metni veya cümleyi aynen almak, atıfta bulunmak veya paralel

düşünmek şeklinde olabilir. Alıntılarda mutlaka not alma teknikleri kullanılmalıdır. Bunun kaynaklarını da kolayca bulabilirsiniz. Not alma teknikleri üzerine eser okuyabiliriz.

Not almaya takılıp, okuma hızınızı düşürmemelisiniz. Not almalar metin okunduktan sonra geriye gidilerek yapılmalıdır.

Okumanın yeri, ortamı, zamanı ve yaşı yok denir ama insan zihninin açık olması için ortam hazırlanmalıdır. Zihninizin açık olduğu zamanları, en iyi ortamı, kendiniz deneye deneye bulacaksınız. Birinin tavsiyesi her zaman doğru olmayabilir.

Okuma zevk vermeli. Dinlendirmeli. Yoruca okumalardan faydalanmak zorlaşır.

Okurken etkilenmek okuyucunun temel meselesidir. Okurken kendinizi bırakın doğal olun. Doğru veya yanlış kanaatlere hemen varmayın. Dağarcığınız dolduğunda bunlar kendiliğinden olacaktır. Neyi alacağınıza bilin yeter.

4-HAZIRLIK YAPIN

Yazıyı yazmadan önce mutlaka hazırlık yapılmalı. Kendiliğinden yazıyı akışa bırakırsanız yazmak istediğinizden çok farklı yöne sürüklenebilirsiniz. Türü, konusu ve çerçevesi önceden çizilmeden yazılan yazılar sonunda fazlaca düzeltmeyi gerektirir. Buda yazanı yorar. Yani yazının yazmadan iskeleti oluşturulmalıdır.

Yazının akıcı olması demek yazarken kesintisiz yazılması demek değildir. Fikir malzemeleri iyi seçilmiş, yazma usullerine uyulmuş, çerçevesi çizilmiş demektir. Bu bir dizi ön hazırlık ve çalışma ister. Hazırlık bir yazıda yolun yokuşu, yazmak düz yol, düzeltmekte işe benzer.

Bazı hazırlık tavsiyelerim

- Gözleyin
- Dinleyin
- Sohbet edin
- Sorun
- Okuyun
- Kısa notlar alın
- Tespitlerinizi yazın
- Aklınıza geleni, fikirlerinizi kaydedin.

Böylesi metodlarla dağarcığınızı doldurursunuz. Bunlar dağarcığınızı doldurduğunda, kendi kendine demlenir. Zamanla sizin olur. Bizzat yazma eylemine başlarken de neler yapmalısınız.

Buyurun:

- Kağıdı resim yapar gibi özgürce kullan. Zevk al
- Renkli kalemler kullan. Ferahlarsın
- Kağıdı kalemi bolca kullan, yaz, çiz. Geniş düşünmene yardımcı olur
- Uygun ortam hazırla
- Uygun kağıt, malzeme seç
- Yumuşak kalem kullan
- Bilgisayarda yazıyorsanız sayfaları hazırla
- Materyalleri hazırla, sınıfla, bölümlere ayır. Materyalleri kolayca erişeceğin yerde (masada) tut
- Yazının çerçevesini çiz, başlıkları hazırla. Acele etme. Yaz, boz. Düşün, taşın öyle kur.
- Neyi nerde kullanacağını planla
- Ve yaz (başla)

Bu tavsiyelerin amacı sizin oyun kurmanıza yardımcı olmaktır. Yazmak bir oyundur. Yazmayı oyuna çevir. Yazmanın kuralları oyunun kurallarına benzer. Kural dışına çıkınca oyunun bozulması gibidir yazı. Oyundan nasıl zevk alınıyorsa yazmakta öyledir. Oynuyor gibi yaz. Gün gelir oyunun kurallarını kendin hazırlarsın.

5-NASIL YAZARSANIZ YAZIN

Baktınız ki zorlanıyorsunuz, tavsiyeler sizi sıkıyor. Ve yazmak istiyorsunuz. Korkmayın yazın. Ne yazarsanız yazın. Sayfalar dolusu yazın. Aklınıza geleni yazın. Kendinizi özgür bırakın. Kuralları unutun, yazında yazın. Yorulana kadar yazın. Bunu defalarca deneyin.

Göçmenin göçü, gide gide düzelter misali bir gün, size özgü yazı tarzı ortaya çıkar. Artık siz "o" sunuz. Yorulmanız, hamallığınız tatlı bir anı kalır. Bir de yazdıklarınız arasında ortaya çıkan parlak, güzel fikirler.

Başlangıçta yazının yazılması önemlidir. Yazının mahiyeti önemli değildir. Burada yazıya alışma hazırlığı yapılıyor. Isınma hareketleri gibi. Çoğu yazarların, ilk yazdıklarına kendilerinin sonradan epeyce güldükleri söylenir. Yazmak merdiven, basamakları çıkmak gibi safha, safhadır. Zaman, emek, birikim yazıyı biçimlendirir. Kişinin üslubunu ortaya çıkarır.

Başlangıçta inansın kapasitesi sınırlıdır. Dil kuralları, kelime dağarcığı, kültür ve bilgi

birikimi, yazma teknikleri derinleşme bakımından yetersiz durumdadır. Önce bu alanlar üzerine durulmalıdır. Çok yönlü alıştırmalarla, okumayla dağarcık dolmaya başlar.

Yeni başlayanlara münasip en iyi sözü söylemeliyim. Mükemmel başlangıçlar yoktur. Mükemmel sonuçlar vardır. Başlangıçta takılmayan gelişmeleri izleyin sonuca odaklanın.

"Yaza yaza yazılır" sözünü unutmayın. Severe yazılır. Bitirmek için yazılır. Yarım kalan yazılar sizi çaresiz kılar. Bu hataya düşmeyin. Unutmayın müşteri, bir sepet dolusu yarım elma almaz. Bir tam elma alır.

6-YENİLENİN

Hayat nasıl her gün yeniden başlarsa her yazı da öyle yeniden başlar. Her yazı yendir. Ötekine benzemez. O yüzden yazan insan kendini daima yeniler. Yenilenmek yazmanın temel şartıdır. Bunun için diri bir hayatınız olmalıdır. Yazan kişi, okur, araştırır, gözlem yapar, dinler, notlar alır. Zihnini bu alanda meşgul eder.

Yazmak üretmektir aynı zamanda. Yazar üretirken değer katar. Önce yazım dalına, sonra hayatına. Yani kendine.

Yenilenmek sorumluluk almaktır. Bir işin veya görevi üzerine alan nasıl yaptığının hesabını veriyorsa, yazan kişiye hesabını kendine verir. Planını yapar, hedeflerini koyar ve yazar. Bunu disiplin içinde yapar. Yazmanın temelinde düşünce eylemi var. Bugünün dünyasında düşünce üzerine yoğun teknik çalışmalar yapılıyor. Düşünce gücünü artırmaya, düşünce haritasını genişletmeye yönelik. Siz de başlangıçta düşünce gücünüzün sınırlı olduğunu bilin düşünce süngere benzer, işledikçe genişler. Başta, saatlerce düşünüp aklına bir şey gelmediğini itiraf edenler dinlersiniz. Düşünceye yön ve yol çizmek önemlidir. Bunu üzerine giderek öğrenirsiniz.

Hayal edin. Her şey hayalle başlar. Sizi hayal gücünüz yeniler. Dil ve hayal gücü bir araya gelince yazı ortaya çıkar. Çoğu yazarlar, yazmanın içindeki yaratma gücü ortaya çıkarmak olduğunu söylerler. Yazmak sürekli ama bitmeyen bir öğrenme sürecidir. İnsan öğrenen varlıktır. Yazan en çok öğrenme açlığı hissedene kişidir. Doymak bilmez. Doyuru çabaları onu yazar kılar.

Yeniledikçe yazma gücünüz artar. Yazmanın sırrı yenilenmektedir.

Hayal edin.
Her şey hayalle başlar.
Sizi hayal gücünüz yeniler.
Dil ve hayal gücü
bir araya gelince
yazı ortaya çıkar.

HACIMAN'ın Türküsü-I

Haciman'ın asıl adı Ayşe. Andırın'ın Köleli Köyünden. Hacasan kızı. Beloğlu Bekirle (Kayırcı) evlenmiş. Muhtar Ağanın Oğlu Muhtar Ahmed'in, Metlioğlu Hüseyin Ağanın, Ümmetli Hüseyin Ağanın (Uçar), Hacı Sarı Beyin (Gökahmetli Köyünün Kurucularından) oğulları Büyük Abdil Ağa (Gök) ve Bekir Ağanın (Gök) ve Anıcak Köyünden Büyük Çalık'ın, Sisne Köyü'nden Gasım Ke Mustafa'nın Kaynansı olup Bekir Ali ve Hasan Kâhya (Kayırcı) adında iki de oğlu olmuş.

Haciman çok güzeldi. Elinde sazı köyleri dolaşan, türkü söyleyen bir aşık bir gün Haciman'ın evine gelir. Haciman, Aşığa, bana bir türkü söylersen sana bir hamzan-hızman-erinek yağ veririm demiş. (hamzan; çiriş kökünün kurutulup kavrulup un haline getirilmiş halinin hamur gibi yoğrulmuş

ağzı dar cere, sürahi benzeri, içine eritilmiş ve sızdırılmış tereyağı konan yağ saklama ve koruma kabı) Bir hamzan içine en az beş kilo kadar yağ alır.

Haciman; aynı zamanda Köleli Köyünde soyadı Arslantaş olan bizden önceki kuşağın hepsinin Bibisi olur. Âşık bu teklifi kabul eder ve söylediği türkülerden sadece ikisini derleyebildim.

1971 yılında Yeşildere'de öğretmenlik yaparken Köydeki düğüne gelen bir yerel âşıktan yazdım. Daha sonraki araştırmalarımda Haciman'a türkü söyleyen Aşığın adının Kul Tavut olduğunu öğrendim. Andırının Somaklı Köyü Tırtatlı Mahallesindenmiş. Tehcirden bir süre sonra ne öldüğünü biliyorlar ne de terki diyar edip başka bir yere gittiğini. Hikâyesini burda kesip o meşhur türküsünü yazıyorum.

KÖLELİ GELİN

Sabahtan uğradım ben bir geline
Sordum aslıcığın nereli gelin
Vardım danıştım da ehli kamile
Kazası Andırın Köleli gelin

"Vardım danıştım da ehli kamile
Andırın Elinde Köleli gelin"

Evlerinin önü derin dereli (**)
Sordum gelin aslıcığın nereli
Uydurmuş yazmayı perçem sıralı
Top zülûf gerdanda turalı gelin

Kuluncunu döver ebrim belikler
Işıldıyor gümüş düğme ilikler
Malı neyler seni seven yiğitler
Benleri yüzünde sıralı gelin

Aşık derki hayalimde hay oldu
Gelin seni gördüm aklım zayoldu
Bu güzellik sana kimden devdoldu
Adı Haciman'da Köleli gelin

HACIMAN'ın Türküsü-II

Haciman'a Kul Tavut'un söylediği bu türküyü Haciman'ın Torunu ile evli Temel Fakı'dan (Fakı Halil Temeloğlu) derledim. Fakı Amca Doksanlı yılların başında seksen küsur yaşında vefat etti. Bu türküyü söyleyen Aşık Kul Tavut'u çocukluğundan hatırladığını da söylemişti.

Teciker'in deresinde
Bilmem artık neresinde
Gamzelerin arasında
Benleri var Haciman'ın

San onüç ondört yaşında
Kalem oynuyor kaşında
Yassıpınar'ın başında
Yurtları var Haciman'ın

Ebrim belikler belinde
Bal kaymak varsan dilinde
Elde kirmen su yolunda
Kızları var Haciman'ın

Örtmüş zülûfler yüzünü
Sıkılmış ayaklı belini
Her gün salını salını
Turları var Haciman'ın

Teciker; Şimdiki Boynuyğunlu Köyü
Yassıpınar; Teciker'de yayla olarak çıkan,
etrafına çadırla konulan bir yayla-yer adı

Eli, Yüreği ve Kalem Olanlara!!!

Öykünün, şiirin, her türden, her örneğinden,
Sizlerin, tamamen kalbinden ve yüreğinden...
Dergimizde yer alsın HERKES' e çağrımızdır
Andırın Gelişim Platformu Derneğinden

Celil ÇINKIR

Toroslarda Bir Yayla:

ANDIRIN

6 Ocak 1969 günü Kadirli ilçesinden bindiğim minibüs dar ve taşlı bir yoldan, orman ve derelerden geçerek beni dağların başındaki Andırın'a getirdi. Andırın, evlerinin birçoğunun çatısı çinkodan, etrafı ormanlar ve dağlarla çevrili bir orman köyü görünümündeydi. Ev bulamamıştım. Bir süre eşyalar ve ben adliyede kaldık. Adliye yeni hükümet konağı içindeydi. Yemekler acılı ve ağırdu. Adliyede arkadaşların samimi bir davranışı olmamıştı. Sonra ev bulup ailemi getirdim. Menekşeler çıktı, bahar geldi, bitmez tükenmez orman ve tarla keşifleri başladı.

Hükümet Konağında Kaymakamlık, ilgili daireler ve Belediye Başkanlığı daireleri vardı. Kaymakam Şenol Engin, Mal Müdürü Tefik Kuran, Hakim Nazım Polat, Şube Reisi Binbaşı Süleyman Çölbey, Ziraat Bankası Müdürü Salim Şen, Orman Müdürü Orhan Yazıcıoğlu, Yedek Teğmen Bener Akbaş, Bürokratik camiadan dost insanlardı. İlerde Tekirdağ Valiliği nedeni ile dostluğumuzun devam ettiği Şenol Engin ile küfürleri meşhur Süleyman Çölbey'in kaymakamlık lojmanında yaptıkları menemenin lezzetini hiç unutamadım. Zaman ilerledikçe Andırın'ın yerlisi Belediye Başkanı Mustafa Zülfikaroğlu ile Ali Zülfikaroğlu, Abdullah Yaycıoğlu Durdu, Şeref ve Kenan Kayran, Mehmet Bekar, Avukatlar Mehmet Yaycıoğlu, Yaşar ve Ahmet Gök, Mehmet Bayramoğlu, öğretmen Ahmet Dikişçioğlu arkadaş çevresine dahil olmuşlardı.

Çukurova'dan yoğun bir sis yükselir. Andırın da zopur derler adına, etrafı ve tepeleri kaplar, göz gözü görmez olurdu. Batıda Yaşar Kemal ve İnce Mehmet' i hatırlatan yemyeşil Tırlı dağı yükselirdi. İlçenin etrafı ormanlarla kaplı idi. Muhteşem ağaçları ile Toros Ormanlarının en güzeli Andırın'da idi. Coşkun dereler, buz gibi pınarlar, derin vadiler ve yüksek yaylalar gezmekle bitmezdi. Keşif, aşağı Andırın'da ise, keşif bitince Tokmakkıda

çalat ağaç denilen pınar başında yer içerdik. Keşiflerin devamlıları baş katip Arif Koksa, bilir kişiler Mehmet Elmalı, Rıza Kayran, katip İsmail Özer, Mübaşir Mustafa Tecirli, şoför Mehmet Dikişçi idi. Mal müdürü, savcı da genellikle katılır, bir pınar başında hazırlık yaparak keşfin bitmesini beklerlerdi.

Çukurova'dan yoğun bir sis yükselir. Andırın da zopur derler adına, etrafı ve tepeleri kaplar, göz gözü görmez olurdu. Batıda Yaşar Kemal ve İnce Mehmet' i hatırlatan yemyeşil Tırlı dağı yükselirdi. İlçenin etrafı ormanlarla kaplı idi. Muhteşem ağaçları ile Toros Ormanlarının en güzeli Andırın'da idi.

Kenan Kayran ile gittiğimiz yayla keşfinde Kayranlı dağı muhteşemdi. Ciğşar, Geben, Kırksu Elma Dağı, Çınarlı geçit, Karasu vadisi büyüleyici yerlerdi. Elma dağında Ali Ağa ' nın gamalak ağacı altında saç kebabı nefisti. Ormanları yok edilen Ulağan bükü, yayın balıkları ünlü Ceyhan Nehri, Tokmakkı, Kesim, ağalar ve arkları, Üzücek' in çalışkan insanları, Rifatiye' nin uzlaşmaz Çatallar ve Kodalları, Akifiye nin gayretli Çerkezleri hala hatıralarımdan silinmedi. Andırın ilk hâkimliğim idi. Çok büyük tecrübeler kazandığım yer oldu. İşte Andırın'dan insan manzaraları, onların toprak için bitmeyen çekişmeleri ve olaylar.

YORGAN GİTTİ

Gökçeli köyü yakınında bir tarla ihtilafına at sırtında zor bir yolculuktan sonra

gitmiştim. Etrafı ormanla çevrili düz bir alanda 15 dekar genişliğindeki tarlanın bir şahıs yarısının kendisine ait olduğunu ileri sürüyordu. Diğer şahıs burayı kendisinin tarla haline getirdiğini, ancak kuzeyde gösterdiği 3 dekar yerin davacıya ait olduğunu da beyan ediyordu. Orman kadastro gelinceye kadar taksim edeyim, yarı yarıya kullanın dedim. Razi olmadılar. Daha sonra duruşmada yine aynı şekilde sulh teklifinde bulundum. Eski iddialarında ısrar ettiler. Her ikisi de ben açtım diyordu. Orman idaresi davada taraf değildi. Orman idaresinden buranın orman olup olmadığını sorarsam, tarla gider dedim. İkna olmadılar. İkisi de fakir orman köylüsü idi. Yazı yazdık orman idaresine, sonraki duruşmada bu sahanın orman sayılan yerlerden olduğuna cevap geldi. Uyardım yine anlaşmadılar, bu yer orman olduğundan davanın reddine, orman idaresine teslimine karar verdim. Şahıslara dönerek kavga bitti, yorgan gitti dedim. Duruşma bitince tekrar gelerek biz hallettik, düzeltmeye imkan yok mu demezler mi?

ŞİİRLİ DAVA

Çokak tarafı köylüleri Karacaoğlan'a sahip çıkarlardı, güzel şiirler okuyanlar da vardı. Bunlardan birinin alacak davasına bakıyordum. Hiçbir delil ve belgesi yoktu. Kızdım, yok mu delilin diye sordum. Şahıs aynen;

"Ben geldim hak aramaya,

Hakim bey beni azarlama,

Bura hakkın divanı,

Hakim bırakma elden vicdanı!"

dedi. Hava birden yumuşadı, davalı borcu kabul etti. Şiirli dava böylece bitti.

Muhteşem ormanlar, yaylalar, pınarlar ülkesi Andırın. Yine bir tayın, Avanos 'a gidiyorum. Cana yakın Andırın'lılardan ayrılmak vakti gelmişti. Andırın'ı, oradaki dostları hiç unutmam. **Selam Olsun Onlara...**

ANDIRIN LÜGATÇESİ

■ Celil ÇINKIR

O zamanda, ZAMANIN BEHRİNDE, Nasıl HEYLE
Hayvandaki yükün bir tarafı BENDE, Şecere SİNSİLE
Eski zamanda ESKİ DEVİRDE, Gürültü VELVELE
Muradına ermeden ölene YERNİK GİTTİ derler bizde

Ebegümece GÖMEÇ, Bahçe'ye HAVLI
Yengeç'e ELLENGEÇ, Yörük'e AYDINLI
Ekmek yemeği ÜFELEMBEÇ, Dalı budaklı ÇANGALLI
Midesi bulanana YÜREĞİ BULANDI derler bizde

Dişi deveye BESEREK, Konuşkana DİLLİ
Toparlak'a TEKEREK, Bayır tepe KELİ
Küçüğe GÜÇCÜREK, Sonra KERLİ
Tıraş etmeye YÜLÜMEK derler bizde

İnek sineğine BÜVALEK, Öfkeli HERSLİ
Gömleğe YELEK, Örneğin SÖZ TEMSİLİ
Kabak yaprağına TEVEK, Hamile GÖVDELİ
Dinlenmeye YORNUKLANMA derler bizde

Tespîh'e TESBEK, Yarım hisseye BUÇUKLU
Havan'a DİBEK, Şeceresi kötüye SİNİBOKLU
Çeyrek dönüme EVLEK, Altı aylık kuzuya TOKLU
Büyütmeye YETİRMEK derler bizde

Düzlüğe DÖLEK, Erkek deve TÜLÜ
Leyleğe HACI LALEK, Düğün yahnisi SULLU
Küçük göle GÖLEK, Terbiyeli USLU
Boşa hamle yapmaya YELİNMEK derler bizde

Misket oyununda dikilen biyeye ENEK, Ayran ÇALKAMA
Kaliteli bol yemeğe AĞIR YEMEK, Yorulma HAMLAMA
Eklilmek üzere sürülmüş toprağa SÜREK, Büyük çuval YAYMA
Hayvanın otlamasına YAĞELMEK derler bizde

İki parçalı pamuk kozasına EŞEK, Sara UĞRAK DUTMA
Evlenmek isteyen evliye EVLENSEK, Nefes taşması HARLAMA
Çenrenmiş durumda olmaya ÇEMREK, Diş uyuşması KAMAŞMA
Çürümeye ULMAK derler bizde

Kısa boyluya KESTEK, Bayan evlatlığı BESLEME
Manda ayağına bağlanan ağırlık KÖSTEK, Güveç'e BİŞME
Bir çeşit hırkadir PEZEK, Uğraşmaya CEDELLEŞME
Meşhur olmaya ÜNNENMEK derler bizde

Meme'ye MEMEK, Geniş entariye DOLAMA
Ekmeğe EPMEK, Herhalde ELLAME
Çok'a PEK, Kağıt paraya GAYME
Soyunmaya CİLBANMAK derler bizde

Tek tek, BİREM BİREM, Kermez meşesi KESME
Çokça epeye EPIYEM, Savurarak eleme EVSEME
İbrahim'e İRBEHEM, Bakma DEĞNEME
Harman sürmeye DÜVEN SÜRMEK derler bizde

Çaylan'a CEREN, Amcaya EMMİ
Çingeneye ÇİNGEN, Öylemi HEMİ
Değirmen'e DÂRMEN, Çok fazla ZİBİL GİMİ
Kabuğunu soymaya GAVLATMAK derler bizde

Mizah ve

ANDIRIN

Tarih binlerce yıldan, onlarca uygarlığından mirastır Anadolu kültürü bize. Yazılıdan çok sözlüdür. Dilden dile, dededen toruna, köyden köye, sözle sazla belgelenir. Ağıt olur; yürek yakar. Mani olur; gülümsetir. Semah olur; döndürür. İlahi olur; huzur verir. Koçaklama olur; ayrılanımızı kabartıverir birden... Daha ne olur da; mizah olmaz mı? İnsanı hem güldüren, hem de düşündüren. Yıllarca unutulmayan, zamanla bölgesinde "söz başı" olan kalıplaşmış deyişler hepimizin dillerinde değil mi?

"Laf dediğin on; birin(i) deyin; dokuzu anlaşılır."

"Koltuğuna girdiğin hastanın ayağı yer tutmalı."

"İhmal gazezden kötüdür. "gibi

Yurdumuzun her bölgesi kadar Andırın'da da mizahın, ima'nın, hazır cevaplılığın en güzeline binlerce örnek bulabiliriz. Andırın'da fıkra, yaşanmış olayların anlatılmasıdır. Abartısızdır, gerçektir. Bir yaşam biçimi, bir ifade özetidir. Mekân ve kişiler özel isimlerdir.

Avukat Mehmet Yayıoğlu'nun çiftliğinde pamuk toplama günü gelip çatmıştır. Yine telaş nöbetindedir Avukat. Bir hata olsun istemez. Hele kör kazalar, sorumsuz ihmallere hiç mi hiç toleransı yoktur. Bu düşüncelerle son hazırlıkları kontrol etmek üzere çiftliği gelir, Atla gelmiştir. Ağa. Karşılır, atı bağlanır, kahvesi hemen ikram edilir. Çiftlikte kahve kalmamışsa O'nun cebinde her zaman yedeği vardır. - Yarınki gelecek amele grubunun, yerleştirilmesi ve çalışma düzeni hakkındaki talimatlar minik bir tatbikatla tekrar edilir. Yani çadırların kurulacağı alan, posta başlarının sorumluluk ve yetkileri, su, odun, temin biçimi kantar, tartı ve kayıtlar hakkında titizlikle hazırladığı talimatları kâhyasına emir tekrarı öğretisiyle anlatır.

Vakit dardır, daha Andırın'a çıkacaktır. Ayağa kalkar, atını çekerler, ayağını atın üzengisine koyar, binmekten vazgeçerek geri döner, iki saatir anlattığı talimatları bir daha anlatır. Yani, amele şuraya inecek, çadırlar şuraya kurulacak, su şuradan, yol buradan gibi... Ve bu hareketi hiç usanmadan üç defa daha tekrar eder. Ayağını atın üzengisinden alır tekrar anlatır, tekrar anlatır... Dördüncü tekrarda canı çok sıkılan çiftlik kâhyası Ağa ata binerken, yanındaki kulağına **"Deli mi ne ?"** der. Avukat bunu duyar, ayağını yeniden üzengiden alır; kâhyasının çenesine sokularak **"Deli değilim yavrum da unutursun diye korkuyorum"** der, atına binerek Beylik Köyü'nün yolunu tutar.

Andırın fıkraları bazen de bir ima'dır, bir taşlamadır. Hatta gizli bir savunma ve saldırı izlerini de taşır bünyesinde. Ama seçilen sözcükler elmas, ifade biçimi inci gerdanlıktır.

KİRPI YEMESİN

Elif (Eynalı) Hatun'un güzeller güzeli kızı (Allı) Zeynep'e bir talip vardır. Çevrenin ileri gelen, ağız laf eden kişileri kız istemeye gelirler. Gelenlerin hepsinin de adları kadar, çevrede herkes tarafından bilinen orijinal lakapları vardır. Domates Ahmet, Miti Hasın, Urupluğa Durdu ve Kirpi Duran... Elif Hatun işe dünden gönülsüzdür. Kızını öyle dünürü hatıranı veya bir oldubittiye verecek değildir. Haber verilen günde dünürler karşılanır. Akşam yemeği yenir. Gecenin mutak ikramları yapılır. Herkes sözcünün lafa girmesini beklerken, yani "Allah'ın emri, Peygamberin kavli..." ile başlayacak cümleden hemen önce duruma tahammülü kalmayan Elif Hatun birden atılarak "Kızım Zeynep gündüz topladığım **DOMATESLERİ** bir **URUPLAĞAYA** koy, üzerini bir **MİTİLLE** ört de KİRPI yemesin" diye bir talimat verir. Dördünün lakaplarının bir ifade de hem de olumsuz bir eylem için kullanıldığına kulaklarıyla şahit olan dünürler mesajı almışlardır. Birbirlerine umutsuz bir bakış fırlatarak evi terk ederler.

Andırın'ın güzel insanların dudaklarından güzel sözlerin ve gülücüklerin eksik olmaması dileğiyle...

Eskimez Ağıtları

İbrahim Eskimez: Çanakkale savaşında gazi düşüp köyüne gelmiş bir babadır.

Ali Eskimez: İbrahim Eskimez'in oğlu (babası ile araları hep sorunlu geçmiştir).

Emine Eskimez: Ali Eskimez'in eşi.

Ahmet Eskimez: İbrahim Eskimez'in oğlu.

Fatma Eskimez: Ahmet Eskimez'in eşi.

Ömer Eskimez: İbrahim Eskimez'in oğlu.

Emiş Eskimez: Ömer Eskimez'in eşi.

Emine Eskimez: İbrahim Eskimez'in kızı (babası İbrahim Eskimez kız evlatlarını zaten pek sevmemiş onun için küçük yaşta dayısının oğluna nişanlamış kızını. Akraha evliliğinden dolayı çocuğu bir süre olmamış sonra olanlarda 2 yaşına varmadan ölmüş. Bunun akabinde eşi yani dayısının oğlu üzerine kuma getirmiştir...).

Ziya Eskimez: İbrahim Eskimez'in oğlu (Almanya ya gurbetçi olarak gitmiştir).

Mustafa Eskimez: Kardeşinin oğlu (bir dava yüzünden adam öldürüp dağlara eşkıya olarak çıkıyor. Sonra da ihbar üzerine yakalanıp hapse atılıyor. Nakil sırasında kurşuna düzülüp öldürülen birkaç eşkıyadan birisi...)

İbrahim Eskimez'in gelini Emine Eskimez'e söylediği sözler:

Halil ağanın hanım kızı
Kiraz yazdım deşirmedin
Dolandım evine vardım
Bir gahvecik pişirmedin

İbrahim Eskimez'in gelini Emiş Eskimez'e söylediği sözler:

Delî Ali'nin Emiş kızı
Selam saldım duymadın mı?
Uzun uzun yas çekipte
Garaları geymedin mi?

İbrahim Eskimez'in oğlu Ahmet ve gelini Fatma Eskimez'e söylediği sözler:

İnce Ahmet oğlum ince
Sen babayın sözünü unutup
Yosmayı yanına sarınca

Ürüstemin Fatma gızı
Bana dakım göndermedi
Guru çayın ılık suyu
İçtim ama gandırmadı

İbrahim Eskimez'in oğlu Ali Eskimeze söylediği sözler (İbrahim ağa, Ali oğlunu ayağından vurup hapse düşüyor. Tartışmaları basit olaylardan kaynaklanıyor tarla, takım, vb ve bu sözleri ondan sonra söylüyor. Dayım kızı dediği de ilk eşi ve Ali'nin annesi...)

Birim birim bitirdiğim
Sırtıma alıp götürdüğüm
Evlat deyî yetirdiğim
Eller bana ne der ola

Yüce gönül indi dize
Düğünlük ederim kızı
Tez gel oğlum tez gel
Şam yelleri estî bize

Gel hele dayımın gızı
Seninen yarışalım
Guzuları verdik hep
Ali yi belişelim

Hecesine hücesine
Yeni geldim gecesine
Bende gelir sanıyordum
Bu Cuma gecesine

Anası yok ağlayacak
Bacısı yok diğneyecek
Yok, geride bir guzusu
Bakıp gönülünü eğleyecek

İbrahim Eskimez'in kardeşinin oğlu Mustafa Eskimeze (eşkıya) söylediği sözler:

Kiseciğin takım daşı
Yandı çiğirimin başı
Mecid Ahmedî vurmuşlar
Yok mu ola onun gardaşı

Yıkılası goca Dırlı
Oğlum gezer pırl pırl
Mecid Ahmedî vurmuşlar
Kalk guzum beşline sarılı

Gedilmiyor yeri eniş
Ağızında dişi gümüş
Guluncundan da gurşun değışi
Öldüm anacığım demiş

İçinde kullanılan kelime ve duygularla işte bu bizim insanımızın hislerine tercüman olmuş diyebildiğimiz **ESKİMEZ AĞITLARI**'nı çok büyük fedakârlıklar gösterip, halen hayatta olan ninesinden dinleyerek kayda alan ve hiçbir kelimesine dokunmadan sizlerin istifadesine sunan, **TİRŞİK** Dergisinde yayımlanmasında büyük emek ve katkıları olan Sevgili **Orhan ESKİMEZ**'e yürekten teşekkürlerimi sunuyorum, kendisine sağlık mutluluk ve başarılar diliyorum. Eminim ki Sevgili **Orhan ESKİMEZ** bizlere sadece ağıtlar değil, yine kültürel değerlerimizi derleyerek göndermeye devam edecektir. Yalnızca **Orhan ESKİMEZ** mi derleyip gönderecek kültürel değerlerimizi? Kesinlikle hayır. Bir Andırın'lı olarak bu hepimizin görevidir diye düşünüyorum ve bu duygularla tüm Andırın'lı hemşerilerimizden, duydukları veya bildikleri ağıtlarımızı, türkülerimizi, kına türkülerimizi, ninnilerimizi, tekerlemelerimizi, fıkra misali yaşanmış olayları, masallarımızı, manilerimizi, doğum, sünnet, düğün ve cenaze ile ilgili adetlerimizi, bölgemizde yaşamış özellikle Karacoğlan ve Dadaloğlu ile diğer âşıkânımıza ait duydukları türkülerini göndermelerini hasletten istirham etmekteyiz. Bu sadece Andırın kültürüne değil aynı zamanda Türk Kültürüne de bir hizmet olarak tarihteki yerini alacaktır. Eminiz ki Andırınımızdan **ESKİMEZ AĞITLARI** gibi Dünya durduka **ESKİMEYECEK Kültürel değerler** ortaya çıkacaktır.

ANDIRIN LÜGATÇESİ

■ Celil ÇINKIR

Düğün alayına SAÇMEN, Sahanda yumurta GAYGANA
Tarladaki taş duvara YAMEN, Boş laf TANTANA
Ağaçkakan'a TAKDELEN, Yavaşça USULCANA
Sıkışmaya GİSİKMAK derler bizde

Kuzukulağına EKŞİMEN, Anla AÇNA
Üst dişi öne çıkık olana DİŞLEN, Şişe GAYNA
Hayvanların toplandığı yere DÖKÜLGEN, Bahane MAHANA
Yanmaya GÖÇÜNMEK derler bizde

Kaytarmayana, işbaz'a EBES, Bacak arasına PATANÇ
Kötü alışkanlığı olana KEŞ, Kürek kemiğine KULUNÇ
Akran'a TEĞDEŞ, Kaççıya GİRMANÇ
Hayvan doğumuna GUZLAMAK derler bizde

Hızlı giden at'a DÜLGER, Dünya DÜYNE
Kardeşe BİLADER, Aksine KERÇİNE
Dert'e ÇERİ, Kamyona MAKİNE
Rahat bırakmamaya GÜNDİŞLİK VERMEMEK derler bizde

Dik uçuruma DEVRET, Damada ÖZNE
Yardımlı olmaya MUHANNET, Dur Bak DİNE
Lanet'e NALET, Bir incir türü GURDEYNE
Yeşermeye GÜVERMEK derler bizde

Akbaba'ya BOKLUKERKEZ, Delikanlı DELÂNNI
Eski püskü KÖTÜKÖREZ, Zıraf GÜVA ZAMANI
Biraz'a BİREZ, Güneşin altı GÜNEŞİN ALNI
Salınmaya HILLANMAK derler bizde

Yarılmış'a DIRGA, Hafife YEĞNİ
Kuşku, Şüphe'ye İVGA, Bağlı KİRMENİ
Keneye SAKGA, Cömert bol GANI
Birikirtmeye İRKMEK derler bizde

Kökna'r'a MEZDEĞİ, Domatese BANADURA
Orkide'ye SALEP ÇİÇEĞİ, Tahminen GARARBAZARA
Yarı kuru tarhanaya TARHANA FIRIĞI, Yalana MAVRA
Devam etmeye İRELLEMEK derler bizde

Üzüm incir pestiline BASTIK, Peşin para TRİNK PARA
Yemekten arta kalan'a ARTIK, Kışlık tahıl ZAHRA
Etin sinirli ve yağlı kısmı CIINDIRIK, Yem teknesi ABARA
Sözleşmeye KAVİLLEŞMEK derler bizde

Namussuza İRZİKİRİK, Çukurova' ya ÇUKURÂ
Ev önündeki bahçeye KABAKLIK, Baca çıkışı PUHARA
Açık ağıla GAPSAKLIK, Çorbaya ŞOORA
Düğün hazırlığına KAYIT GÖRMEK derler bizde

Gerdana GİDİK, Küp'e CERE
Aralığa İÇRİK, Ara vermeden HABİRE
Dar geçite KİSİK, Karnca yuvası KÖRE
Tevazu'e BAŞINA ÇÖKMEK derler bizde

Acele Çabuk'a ÇABIK, Yanlış, başka türlü DEVRE
Harçlığa HAŞLIK, Uçağa TİYARE
Uyguna MUDAVIK, Başörtüsüne ÇEVRE
Düğün kurmaya BAYRAK DİKMEK derler bizde